

'Dódoógu Ledre gi ro búku bi 'Dódoógu ní

Yiwáni 'yímikása eké ledre ba ne simi kanísa ga bi ịnyi doa gbre bi ndísine lúrú bi kacíye ní. Simi kápita 2-3, eké ledre e mingúngúcua simi kanísa ga gére ní lórụ yée idíní óyóló'bó mimbé'deyé zíye ídije tí fú mbigí 'yí ga bi 'bi Lomo ní abú ngítí géyi 'yí e niyí kí ndísi 'dó'do yée ndotó. Ngítí géyi ledre ga bi eké yée ní niyí ledre ga bi Lomo 'dodo yée zía ní. Lurú roko'bụ 'bi Lomo kí zingi ené bi ro 'yí luyú ledre e do sogo kángá nda kí roko'bụ 'bi Kírésito simi bi karanée ní 'décí ngbangá 'yí luyú ledre e gi zía bi kalaní ledre ené 'bi Kírésito ní cù kí komoné. Zí Lomo nda óto mīkánda do sogo kángá zíye ndísiyé simi a kí 'yí ga bi ọguṇguní ledre ené ní zía fí odú a ndaá.

Ledre ga bi 'dodoní yée zí Yiwáni ní

¹ Ba ledre ga bi Lomo i'bí yée zí Kírésito Yésu gi ro zía 'dodo yée zí 'yí kasa ené kídí niyí méngi royé 'diya ní. Kasa maláyika ndéré 'dodo yée zí 'yí kasa ené Yiwáni. ² Eké ga ba tí za mbá ledre ga bi lúrú yée za cù kí komoné niyí za mbá ma'díi ledre e 'bi Lomo bi Kírésito Yésu 'dodo yée zía ní. ³ Úndru ní ídí zí 'yí bi ní ólo miúkutátá ledre ba, úndru ní kpá ídí zí yée ga bi niyí úwú ledre

bì ekéní ba zíye 'dí'biótó a do mimbé'deyé ní, gi zía sìndí kadra nì go gbóo.

Mandá zí kanísa ga bi ɳguŋguní ledre Kírésito ní

⁴ Máa Yiwáni, máéké ledre ba zíse, sée 'yì ga bì 'bì Kírésito, ásé sìmì Kanísa ga bì ịnyì doa gbre sìmì kángá bì Ásiya ní.

Lomo bì nì yì ené koo kú bo 'desí, nì karaba kpá fú bo, nì idí ené kpá fú bo ní. Idí ówo ledre kíse gi do bì zíse ndísisé bílámáse. 'Dówú Lomo* idí kpá idí kíse gi zía kací kadra mbá nì fú lá ndísi téoro kó'dú kítì ngére 'bì Lomo. ⁵ Kírésito Yésu bì 'yì ótoyéme ledre e, bì nì ne mizefì 'yì bì urú gi sìmì umbu ní, nì kpá ne Ngére do ngére e do sogo kángá za mbá. Idí kpá idí kíse.

Oto 'búze go kíngaya zía í'bí roné zí umbu úyuné gi rozé. ⁶ Oto zée go zíze idíze káa zí ngére e kpá káa zí 'yì 'dáná éyì e ní ndísi méngi moko zí 'Buné Lomo. 'Yì e za mbá idíní ndísi í'bí mbófo éyì zía za fí. Idí kenée.

⁷ Lúrusé aka, Yésu nì go ndá'baógu sìmì bùrungú,

'Yì e za mbá niyí lúrú wo,
abú kpá 'yì ga bì koo ufuní wo ní,
'yì e do sogo kángá mbá niyí útú ndísi íni ini
gi zí ngíri mióngu a néé.

Ledre ma'dáa nì idí kenée.

⁸ Zí Ngére Lomo úku ledre kídí, "Máayí dosí éyì e kpá odù éyì e." Nda kpá lá dùú néé wá,

---

* **1:4** 1:4 'Dówú Lomo ga ịnyì doa gbre ní: Ba ngítí misi'di 'bì ódro gi ro 'Dówú Lomo.

"Máayí kpá wo ní bo, ní kóo kú bo, kpá wo bì ní ógu ní. Máayí Lomo bì roko'bü ofü go ní."

Kírésito 'dodo roné zí Yiwáni

⁹ Mápá Yiwáni, lúndusé, ndisizé 'dó'dó ndro kése gi zía bì Yésu ni Ngére ezé, i'bí roko'bü 'bì útusimí ne zíze gi ro zíze ndisizé útusimizé. Onzóní máa simi sígini simi cükú bì Pátomosa ni gi zía mándisi úku bílámá ledre 'bì Lomo kpá kí ma'díi ledre gi ro Yésu zí 'yi e. ¹⁰ Simi ngítí sindí kadra 'bì ini zí Ngére Lomo, simi roko'bü 'bì 'Dowú Lomo, zíma úwú kúrú 'yi kí ódro zíma 'dágá gi 'dí sogomá káa zí díbilí owíne ni. ¹¹ Zía úku ledre kídí, "Ídí éké ledre ga bì áyí lúrú yée ba zíyí kása yée simi kanisa ga bì inyi doa gbre (7), Éfeso, Samuróna, Peragamóna, Tayatíra, Saradísi, Filadelifíya nda kí Lawudikíya ni."

¹² Zíma óyó komomá lúrú 'yi bì ndisi ódro ba. Máayí lúrú bi káa ni, zíma lúrúndíki éyí bì ndisíní óto lámba doa ni, inyi doa gbre yemení yée gi simi dábu. ¹³ Zíma lúrúndíki 'yi káa zí "Owú 'bì 'yíma'dí ni," mitóroné dongará éyí ga bì ndisíní óto lámba doa inyi doa gbre née. Esí roné mongú ngángbá bongó bì akpaogu gi do sogo sindia ni. Zíma 'dí'bi bongó bi káa zí yemení gi simi dábu ni ónzó ngílifi a do kó'dúne. ¹⁴ Bi doa ni 'duo bikeniyéne káa zí bikeniyí búrungó ni, togú wá, 'dofí ni, zí kúru'bü komoa ndisi ndicíne káa zí mbílí pho'dü ni. ¹⁵ Zí sindíga ésíye káa zí késí gi zí pho'dü 'boro ni, zí simi kúruúa ndisi ngúndruné kí ódro káa zí mongú vúru ni.

16 'Di'bi kele e go ịnyị doa gbre do sīlīne 'bì anú, zí mongú bukafu maku ndīṣi ólúóguné gi kua. Zí simi komoa ndīṣi rírīne káa zí bì kadra bì ni kpitere simi do ní.

17 Simi bì málúrú wo ní, zíma ndúrumá bi kó'dú a kenée káa zí éyị bì máúyu go miúyu ní. Zía óto sīlīne 'bì anú romá, zía úku ledre kídí, "Ndá éré ngirị wá. Máayí dosị éyị e kpá odụ éyị e." **18** Máayí nda go trīdrīmá za fí. Ufuní koo máá, zíma úrúma. Bì ba ní, máayí nda yí amá go trīdrīmá za fí. Roko'bùmá romo 'bì umbu go, máayí go ngére do umbu za fí.

19 Ledre ga bì áyí ndīṣi lúrú yée née, yée ga bì niyí méngi royé cakaba, kí yée ga bì niyí méngi royé karanée ní, ídí éké yée za mbá miéké ndaá ótoómo bìkérí a wá. **20** Máayí ba 'dódo ini ledre gi simi kele ga bì ịnyị doa gbre (7) do sīlīma 'bì anú ba, kpá kí éyị ga bì ịnyị doa gbre (7) ndīsiní óto lámba doyé yemení yée gi simi dábu ní zíyi. Kele ga gére, niyí manda e simi kanışa ga bì ịnyị doa gbre (7) ní. Éyị ga bì ịnyị doa gbre (7) ndīsiní óto lámba doyé yemení yée gi simi dábu née niyí 'bì eyé kanışa ga bì ịnyị doa gbre (7) ní.

2

Sanda zí manda 'bì kanışa bì simi Éfeso ní

1 Zía úku ledre zíma kídí, "Ídí éké ledre ga ba zí manda 'bì kanışa bì simi Éfeso ní kídí,

"Ba kúrú 'yí bì ni kí kele e do sīlīne 'bì anú ịnyị doa gbre, zía ndīṣi gámáne dongará éyị ga bì ịnyị doa gbre ndīsiní óto lámba doyé

yemení yée gi sìmí dábu ní. ² Máówo míméngi ledre eyí e go, moko ga bì méngi yée kíngaya, zíyi ídýi kí mongú útusími ní. Íli eyí kpá zíse ndísi kótrü rosé kí 'yí méngi bisinyí ledre e wá. Sìmí bi úzu 'yí ga bì ndísiñí úku ledre kídí yée niyí 'yímikása amá e ní, zíyi ówo a kídí, t'i, ዞanganí yí eyé ዞanga ndaní eyé 'yímikása amá e wá. ³ Máówo bú bílámáne kídí í'bí royi go ndísi 'dó'dó gi romá. Sìmí 'do'dó ga bì ndísi 'dó'dó yée née mbá, zíyi ndísiyí útusímiyí kíngaya óyó sogoyí zíma wá.

⁴ “Tí lá ngíti ledre ní bo mándá kí rokinyi gi zíyi gi roa wá, óto lolü 'búma doyi káa zí wo bì kóo 'dá'dá ní wá. ⁵ Ídí ówo lúyú ledre eyí, zíyi óyóló'bó sómú ledre eyí zíyi ndá'baoguyí méngi ledre ga bì kóo ndísi méngi yée 'dá'dá ní. Togú óyóló'bó sómú ledre eyí wá, máayí ógu 'dí'biøyó eyí ga bì ndísiñí óto lámba doyé née gi zíyi 'dá'ba. ⁶ Ngíti eyí ní bo méngi wo máayí kí rokinyi gi zíyi gi roa. Née ledre bì sógó bisinyí míméngi ledre ga bì 'bì 'yí 'bì Nikóla e ní. Máa, másogó bisinyí míméngi ledre eyé née kpá misogó.

⁷ “Togú mbílyi ní tí bo yá, ídí úwú ledre bì 'Dówú Lomo uku zí kanísa ní. 'Yí bì ní tóro ngbüó zía rómo komo Satána ní, máayí í'bí misi'di zía ólúne sì kágá 'bì trídrí bì sìmí yáká 'bì Lomo ní.”

*Sanda zí manda 'bì kanísa bì sìmí Samuróna
ní*

8 “Ídí éké ledre ba zí manda 'bì kanísa bì simi Samuróna ní kídí,

“Ba sanda gi zí wo bì ni mizefi 'yi, bì ni kpá odú 'yi ní, wo bì koo uyu zía kpá úrúne ní.

9 Máówo 'do'dó kí lerí eyí go. Abú kenée ndá 'bì eyí 'yi lerí e wá. Máówo kpá bisinyí ledre 'bì 'yi ga bì ya yée niyí Yúda e ní go, ndaní eyé Yúda e wá. Niyí yi eyé 'yi ga bì 'bì Satána ní.

10 Ndá éré ngiri gi zí 'do'dó bì ni go ógu royi ní wá. Máúku zíyi ngére 'bì bicayi lomo e ni ónzó ngiti géyi lafúyi e simi sígini gi ro úzu yíij. Áyí ógu 'dó'dó kí sílí sokó (10). Abú ayíní úfu yíij za cù miúfu, ídí tóro ngbuó. Odú a máayí i'bí trídrí zíyi káa do takpásilí.

11 “Togú mbílýi uwú ledre bú, ídí úwú ledre bì 'Dówú Lomo ni ndísi úku a zí kanísa ní. 'Yi máa wo bì ni tóro ngbuó simi 'do'dó ní, utúasá 'dó'dó gi zí miówo gbre umbu* lolü wá.”

Sanda zí manda 'bì kanísa bì simi Peragamóna ní

12 “Ídí éké ledre ba zí manda 'bì kanísa bì simi Peragamóna ní kídí,

“Ledre ba ni gi zí wo ni kí mongú bikafu maku zíne ní. **13** Máówo bi ndísiyi bú, ndísi dongará 'yi ga bì kí'dí bì Satána oto kítí ngére ené ní. Abú kenée ndotó, óyósé esé sogosé zíma wá, abú gba simi bì koo 'di'biní ezesé Andipá bì ni ngúru 'yi amá zíye úfu wo za cù do komosé kí'dí bì Satána ni ore ní.

---

* **2:11** 2:11 Gbre umbu: Ídí ólo ledre gi ro gbre umbu simi 'Dódoógu 20:6,14, 21:8.

14 “Simi ledre ga gére née mbá, ngíti owú lúyú ledre ni bo rosé. Ngíti geyi 'yi e niyi dongaráse íri lanyání go fú ro 'dodo ledre bi koo Baláma 'dodo zí Baláka[†] ni kídí, togú Isiréle e anuní éyi bi 'danání lomo ga bi yemení kí silih 'yi ni, kpá kí ndisi méngi 'beri yá, née ndaa 'bi ené lúyú ledre wá. **15** Kpá séré kenée, ngíti geyi 'yi e gi dongaráse ndisini go méngi ledre ga bi 'yi 'bi Nikóla ndisiní 'dodo yée ni. **16** Bilámá a, idisé mu óyóló'bó miimbé'desé. Togú ilisé úwú ledre née wá, máayí ógu méngi okó kíye kí mongú bikafa maku bi ni ndisi ólúogu gi komá ni.

17 “Togú mbilíse ni tí bo yá, idisé úwú ledre bi 'Dowú Lomo uku zí kanísa ni kídí, 'yi bi ni tóro ngbúó oyó sogoné zíma wá ni, máayí í'bí miotóeci mána zí. Máayí kpá ifí mikanda irí bi miékéne ro misisilekpe bikenyi owú tutú ni doa. Ngíti 'yi kpí utúasá ówo irí née wá duú 'yi bi máifí irí née doa ni.”

Sanda zí manda 'bi kanísa bi simi Tayatíra ni

18 “Ídí eké ledre ba zí manda 'bi kanísa bi simi Tayatíra ni kídí,

“Ledre ba ni gi zí Owú 'bi Lomo, bi kuru'bu komoa ndisi ndicí káa zí mbilí pho'du, zí nzisindiga ésiye káa zí so pho'du ni. **19** Máowo miméngi ledre eyi e, 'bú 'yi e bi ndisi óto a, kí ledremá bi ngúngu, bilámá moko ga bi ndisi méngi yée, nda kí simikutu bi áyí kíe ni bú.

[†] **2:14** 2:14 Baláma e kí Baláka: Ólo ledre gi ro Baláma e kí Baláka simi Ólo 'yi e 22-24.

Máowoyéme kpá go kídí cakaba ní, ndísi go méngi moko rómo yée ga bì koo 'dá'dá ní mbá.

20 "Abú kenée ndotó, ledre ni kpá fú bo sìsimá royí. Ni ledre bì ótoómo bisinyí kára née Izibéle,[‡] bì oto roné káa do Nébi íri ní. Kí bisinyí 'dó'do ledre ené, londo tú'dú 'yì 'bì moko amá e go zíye ndísiyé só'do royé kí 'yì ga bì ofúní royé kye wá kpá kí ánu éyí ga bì 'danání zí lomo ga bì yemení yée kí sìlì 'yì ní. **21** Máí'bí tí sìndí kadra go zíá gi ro zíá óyóló'bó sómú ledre ené gi simi bisinyí míméngi ledre ga gére ní, tí lá ili ené e wá. **22** Máayí ódóngéri wo kí bisinyí ndiyá zíá idíne mi'dú'duné do ṙangba bi gamá wá. Zíma kpá í'bí 'do'dó ro ya'dá ga bì so'doní royé kéne ní, 'búó togú oyólo'bóní sómú ledre eyé go. **23** Máayí kpá úfu 'yì ga bì nguṇguní ledre ené ní 'dá'ba. Gi ro zí 'yì ga bì nguṇguní ledre amá go ní ówo a kídí ma'díi máówo sómú ledre 'bì 'yì kí ledre ga bì do mimbé'dea ní mbá bú. Gi zí keyí née máayí í'bí takpásilí zí 'yì kací míméngi ledre ené.

24 "Sée ngíti géyí 'yì ga bì 'bì Tayatíra, ásisé gi ro bisinyí 'dódo ledre 'bì kára née ní ní, ówosé esé éyí bì 'yì 'bì Satána ndísiñí ndólo a miótoéci ledre 'bì Satána ní wá. Gi zí keyí née ní, máótó ngíti lorù dosé owóowó lolù wá. **25** Ídisé lányá ro ledre bì 'dodoní zíse ní gi simi sìndí kadra 'bì

[‡] **2:20** Izibéle: Ni ne kára bì ndísi londo Isiréle e zíye ndísiyé íni ini zí lomo ga bì yemení yée kí sìlì 'yì ní. Ólo ledre gi roa simi 1 Mingburoko ngére e 16:29-31, 18:4, 19, 2 Mingburoko ngére e 9:22.

míndá'baógumá.

26 “Yí bì ní tóro kíma sìmì ledre kací kadra mbá gi sìmì odú sindí kadra ní, máayí í'bí roko'bü zía. Zía ídine ngére do sí do 'yíma'dí e mbá.

27 “Ní ídí Ngére do ríkí sí do 'yí e kí mongú roko'buné káa zí késí ní.

Zía ndísiñé kánya yée káa zí pheřé ndoko ne ní.’

Ledre née ní ídí kenée gi zía bì Babá í'bí roko'bü go zíma ní. **28** Máayí kpá í'bí bimíóngó zíye káa zí kéríkobi bì ndísi ólúogu ne kí sìmì bi ní. **29** Togú ásé tí 'yí úwú ledre e, ídísé úwú ledre bì 'Dówú Lomo ndísi úku a zíse ní.”

3

Sanda zí manda 'bi kanísa bi simi Saradísi ní

1 “Ídí éké ledre ga ba zí manda 'bi kanísa bì sìmì Saradísi ní kídí,

“Ba sanda gi zí wo bì ní kí 'Dówú 'bì Lomo zíne ịnyí doa gbre (7) kpá kí kele e ịnyí doa gbre (7) ní. Máówo míméngi ledre eyí e go bú. 'Yí e mbá niyí sómú ledre kídí áyí trídrí, ábuwá úyu yí eyí go. **2** Káa zí bì goó kenée ní, úrú mu zíyi ó'bü ngítiyí née gi zía idíaká go lá cíku'dée zíyi úyu ókpó royí za fí. Máówo go kídí éyí bì ndísi méngi a ní ndaa 'bì ené bílámáne do komo Lomo wá. **3** Ídí sómúndíki ledre koo 'dodoní zíyi bì koo úwú ní. Ídí lányá roa zíyi óyóló'bó sómú ledre eyí gi simi lúyú ledre. Togú méngi ledre née kenée wá,

míndá'baógumá máayí líyi yíi miliyi káa zí bi 'yí ugu ndisi líyi 'yí e ní.

⁴ "Abú kenée ndotó, sée ngiti géyi 'yí e simi Saradisi íri bongó esé ndaá 'bi ené kí ındri roné wá. Gi zí keyi née azé ndisi gámá kése kí bikenyi bongó rozé gi zia útuásásé go miútúásá. ⁵ 'Yí maa wo bi toro go ngbüó ní, ni kpá ési bikenyi bongó roné. Málülüoyó ırıa gi simi búku 'bi tridri wá. Máayí úku ledre zí Babá kí maláyika ené e máyá née 'yí amá. ⁶ Togú uwúsé tí ledre bú, idisé uwú ledre bi 'Dówú Lomo ndisi úku a zise ní."

Sanda zí manda 'bi kanısa bi simi Filadelifiya ní

⁷ "Ídí eké ledre ga ba zí manda 'bi kanısa bi simi Filadelifiya ní kídí,

"Ba kúruma bi mändá 'yí luyú ledre wá, kpá 'yí méngi cóngó ledre do komo Lomo kpá go Ngére do bi kací Dawídi ní. Simi bi málíkpí mbotu ledre go ní, 'yí 'dútu a ndaá. Simi bi má'dútu mbotu ledre go ní, 'yí líkpí a ndaá. ⁸ Máowo míméngi ledre esé e za mbá bú. Lúrusé aka málíkpí mbotu ere go zise 'yí bi ni 'dútu a gi zise ní ndaá. Máowo kpá bú abú owú roko'büsé ni cuku'dée yá, óyosé esé sogosé zíma wá. Ásé kpá fú mitórosé ngbüó sogomá do bílámá 'dódo ledre bi koo 'dodoní zise gi romá ní. ⁹ 'Yí 'bi Satána ga gére ní ndisíní úku ledre kídí yée niyí Yúda e, yí ené ḥanga ndaní eyé Yúda e wá. Máayí óto yée zíye ídije káa do mbigí simi sındise gi ro

zíye ówo a kídí, 'búse ofu domá go. ¹⁰ Mbófo éyí zíse, gi zía ńgúngusé ledremá zíse go útu simisé kíngaya. Máayí kpá lúrú bi kacíse kadra úzu éyí bi ni ógu do sogo kángá úzu 'yí ga bi ńgunguní ledremá wá ní.

¹¹ "Ídísé ówo a bílámáne kídí máayí go 'duo gbóo gi ro ndá'baógu. Ídísé téoro fú lá ngbúó sogomá káa bi niyí 'dí'biójó tákpásílí bi ni trídrí bi za fí ni gi zíse. ¹² 'Yí máa wo bi ni rómo komo Satána ní, máayí óto wo kí ledrené owóowó simi 'Díci 'bi Lomo. Utúasání 'dí'biójó wo gi do bi máa née wá. Máayí ékéoto ịri Lomo amá kí ịri mongú gara bi mítkánda Yerusaléma bi ni ógu gi komo ere gi zí Lomo ní simi komoa. Máayí ékéoto mítkánda ịri amá simi komoa. ¹³ Togú úwúsé tí ledre bú, ídísé úwú ledre bi 'Dówú Lomo ni ndísi úku a zíse ní."

Sanda zí manda 'bi kanísa bi simi Lawudikíya ní

¹⁴ "Ídí éké ledre ba zí manda bi simi kanísa 'bi Lawudikíya ní kídí,

"Ba kúrú 'yí bi togú uku ledre go yá, zí ledre née ídine tí kenée ní. Ni 'Yí bi ndísi méngi duú ledre bi Lomo ili ní, kpá Ngére do éyí e za mbá ní. ¹⁵ Máówo míméngi ledre eyí e bú. Ndá 'bi eyí bikídrí 'yí togú miírì 'yí wá. Máíli koo zíyi ídíyi ngúruyé. ¹⁶ Gi zía bi ndá 'bi eyí lolù bikídríyi, ndá kpá miírìyi wá ní máayí sí'diógu yíji gi komá 'dá'ba. ¹⁷ Ndísi úku ledre yá éyí ofuní zíyi go, íli lolù ngíti éyí e wá. Ówo bi

kídí kémbí éyí ndaá zíyi wá, áyí mongú 'yí lerí, komoyí ndaá, ndísi gámá kpá ngírá ní wá gi zí 'di? ¹⁸ Ídí 'dí'bi somú ledre gi zíma, ní óto yíi zíyi ídíyi mbigí 'yí 'bí Lomo, kémbí lúyú ledre ndaá royi wá. Éyí ga bì koo ndísiñí 'dí'biogú dokuwu zíyi, kí yée ga bì ndísiñí 'dútu komoyí ní, Lomo ní 'dí'bioyó yée mbá 'dá'ba gi zíá áyí go mbigí 'yí ené.

¹⁹ "Yí ga bì máili ófú yée go ní, mánndísi lórú yée zíma ndísi 'dó'do yée mi'dó'do káa bì níyí lúyú ledre. Mé ba, ídísé óyóló'bó sómú ledre esé zíse ótoómo kí lúyú ledre. ²⁰ Máayí goó mitóromá tara mbotú ndísi kóko mbotú ba, 'yí bì uwú domá go zíá líkpí mbotú zíma ní, máayí ólú zíá 'dící íri zíze ánu éyí kéne.

²¹ "Yí bì ní téro ngbúó zíá rómo komo ezeokón e ní, azé ndísi kéne do kítí ngére amá, cé káa zí bì márómó komo ezeokómá zíze go ndísi ndísiżé kí Babá do kítí ngére ené ní. ²² Togú úwúsé té ledre bú, ídísé úwú ledre bì 'Dówú Lomo ní ndísi úku a zí 'yí ené e ní."

4

'Yí e otoní úndru Lomo komo ere

¹ Gi do kací a néé zíma lúrúndíki bifúó komo ere káa zí mbotú ní likpíní go fúó. Zí kúrú 'yí gáa máuwú 'dá'dá ní ówúne zíma gíri káa zí díbilí ní kídí, "Ógú gíri yáa zíma 'dódo ngíti éyí bì ní méngí roné ní zíyi." ² 'Diya káa ní, zí roko'bú 'Dówú Lomo sólu máa yeré, zíma lúrúndíki kítí ngére komo ere ngíti 'yí ní mindísiñé doa. ³ 'Yí

bì ndisi do kítí íri née, simi komoa ndisi rírí káa owú tutú bì ndisi rírí mirírí ní. Zí bi óngóne cigí kítí ngére née gbaá do ndisi ndícíne káa zí bi ongó gi zí mikkorú ní. ⁴ Zí ngiti géyi kítí ngére e cíkérí doa eso (24) ídíye cigí wo máa née gbaá. Mingburoko 'yí e niyí do kítí máa ga gére née kpá cíkérí doa eso (24). Niýí mbá kí bikenyi bongó royé kpá mbá kí tagiya ga bì miríríye gi simi dábu ní ro doyé. ⁵ Gi 'dí zí kítí ngére née girí 'duo mongú bimiongó wéé. Zí kúrú 'yí ndisi ówúne girí káa zí nzagba ndisi émbé née ní. Zí lámba e ịnyí doa gbre ídíye mindícíye kó'dú kítí ngére née íri. Ga gére née 'Dówú Lomo. ⁶ Zíma kpá lúrúndíki mongú nyará bi wéé kó'dú kítí née íri.

Zí éyi trídrí e eso (4) ídíye gbaá cigí kítí ngére máa née, zí komo ídine royé mbá. ⁷ Mizefí éyi trídrí máa ga gére née toso a ní káa zí kemí ní. Gbre, toso a 'bì ené káa zí ya'dá ịtí ní. Ota (3), toso a 'bì ené káa zí 'yíma'dí ní. Eso (4), toso a nda 'bì ené káa zí gú'dú ní. ⁸ Éyi trídrí ga bì eso (4) née, niyí mbá kí fúndúye ịnyí doa kérí (6), ịnyí doa kérí (6) kacíye eso (4) cé. Zíye ídíye kí tú'dú komoyé royé gbaá kpá gba sí fúndúye mbá. Zíye ndisiyé kófó ịri Lomo kí ndulú kí kadra mbá kídí,

“Mbigí Lomo, Mbigí Lomo, Mbigí Lomo, ni
Ngére.

Ní Lomo bì kí mongú roko'buné kíngaya ní, ní koo kú bo, ní cakaba kpá bo, ní ne wo bì ní ógu ní.”

⁹ Simi bì éyi trídrí ga gére née niyí ndisi kófó

irí mbigí Lomo, kí ndísi óto úndru a zíye ndísiyé kí mbófo wo bì ní ídí trídriné za fí ní,¹⁰ geré zí mingburoko 'yi ga bì cí kérí a doa eso mindísiyé cigí Lomo do kítí ngére ní, inyiyé útúye do ngúrú sìndíye bi ótú doyé óto úndru wo bì ní trídriné za fí ní. Zíye óto tagíya gi ro doyé bi kó'dú kítí ngére do ndísiyé úku ledre zíá kídí,

¹¹ “Áyí Ngére ezé kpá Lomo ezé, utúasá miútúásá zíze kófó iriyí,
zíze kpá óto úndruyi gi zíá roko'búyí ofu go.
Ótoógu éyí e mbá yíjí,
gi zí miyéme ledre eyí zíye ídíye kenée,
káa zí bì otoogu yée ní.”

5

'Yí e mbofoní Yésu

¹ Née ní zíma lúrúndíki mìkúrókú mbilí wáraga do sílí anú 'bì 'yi bì ní mindísiné do kítí ngére ní. Ekéní ledre ro mbilí wáraga máa née gi 'dí kó'dú a kpá gi 'dí sogo a, do kúrúru tara a kí ko'dó e inyí doa gbre. ² Zíma lúrúndíki ngíti maláyika bì kí mongú roko'búné ní kí ndísi ótrú ledre kídí, “Ambí ní útúásá sókooyó ko'dó ga bì ro wáraga ba ne?” ³ Tí lá 'yi bì togú komo ere, togú do sogo kángá ona, togú mbú sí kángá bì ní útúásá líkpí wáraga née zíá ólo ledre bì simí a ní ndaá. ⁴ Gi zíá bì 'yi bì zíá útúásáne líkpí mbilí wáraga née ólo a ndaá ní, zí lerí méngí máa zíma íni ini kíngaya. ⁵ Zí ngúru mongú 'yi úku ledre zíma kídí, “Ndá íni ini wá, lúrú aka wo bì ndísiní ndólo wo kemí bì gi simí sí do Zúda e bì

bulúndu ngére Dawídi ní ni útúásá líkpí wáraga néee.”

⁶ Née ní, zíma lúrúndíki Owú Kábíríki káa zí éyí bi ongoonzóní go mióngoonzó ní dongará kítí ngére ga gére néee. Zí éyí trídrí e eso (4) kpá kí mingburoko 'yí e ídíye gbaá cigí a. Ni kí ngíri e inyí doa gbre (7), kí komo e inyí doa gbre (7) niyí 'Dówú Lomo ga bì Lomo ifi bayi yée go do sogo kángá mbá ní. ⁷ Zí Owú Kábíríki néee ndéréne 'dí'bi mìkúrókú wáraga bì sìlì anú 'bì 'yí bì ndísi do kítí ngére ní. ⁸ Sìmì bì 'di'bi wáraga néee ní ní, zí éyí trídrí ga bì eso (4) nda kpá kí mingburoko 'yí ga bì cí kérí a doa eso (24) ní útú ló'bù komoyé bi kó'dú Owú Kábíríki néee. Yée kékjé'do mbá niyí kí kú'dú do silíye kpá kí kó'do bì yemení gi sìmì dábu ní kí abúréngú sìmiyé. Née ini zí Lomo 'bì mbigí 'yí ga bì 'bì Lomo ní.

⁹ Zíye úku mìkánda ke'bì kídí,

“Útúásá go 'dí'bi wáraga néee,

zíyí líkpí taraa,

Gi zíá ongoonzóní kóo yíí go,

zíyí úgú lúgu 'yíma'dí e zí Lomo kí sámayí

kací ríkí sí do 'yíma'dí e kí tara eyé e mbá do

ídíye mbigí 'yí ga bì 'bì Lomo ní.

¹⁰ Óto 'yí e go gi ro zíye ídíye 'yí 'dódo ledre 'bì

Lomo zí 'yí e káa zí 'yí 'dáná éyí e ní,

zíye ídíye zí 'yí e do sogo kángá káa zí

mingburoko ngére e ní.”

¹¹ Máayí ídí kíe ní, zíma úwú do tú'dú maláyika e, toro'dikíní kítí ngére kí éyí trídrí e kí mingburoko 'yí ga gére néee go gbaá. ¹² Zí maláyika máa ga gére néee ndísiyé úku ke'bì kídí,

“Owú kábiříkí bi kóo ufuní wo ní,
utúasá miútúásá zía ídine kí cóngóro, kí tú'dú
éyí e, kí komokenzí nda kí roko'bú zíne.
Zí 'yí e ndísiyé óto úndrua kí kófó ırja.”

¹³ Zíma kpá úwú do éyí trídri ga bi komo ere
ní mbá, kí yée ga bi do sogo kángá ní kí yée ga
bi sí kángá ní, kí yée ga bi simi mingburoko iní e
ní, nda kí ngíti géyi éyí trídri e mbá, zíye ndísiyé
úku ke'bi kídi,
“Kófó ırı kí mongú úndru,
idí idí zí Lomo kpá zí Owú kábiříkí
za fí.”

¹⁴ Zí éyí trídri ga bi eso née īnyiyé ńgúñgu a yiii
kídi, “Idí kenée.” Geré zí mingburoko 'yí ga gére
née útú ándá royé bi ndísiyé óto úndru Lomo kí
Ngére Yésu.

6

Mizefi Ko'dó

¹ Máayí idí kíe ní, Owú Kábiříkí likpí mizefi
ko'dó bi odó'dütuní tara wáraka née kíe ní. Zí
ngúru éyí trídri gi dongará éyí trídri ga bi eso
(4) ní ndóndóló kí kúrúne 'dága káa zí nzagba
embéne ní kídi, “Ógu mu.” ² Máayí lúrú bi káa
ní, bikeyí usáni ní mitóroné kó'dúma. O'do bi
ekí ndísi doa ní ní kí sama do silihne kpá kí tagíya
doné. Zí usáni née ndísi ngásáne kíe zí 'yí e
ówo a mbá gi zía romo komo ezeokóne e go.

³ Simi bi Owú kábiříkí likpí gbre ká'dá ní,
zíma úwú kúrú gbre éyí trídri kídi, “Ógu mu.”

⁴ Zí ngíti bakesi bírará usáni kpá ógúné. 'Yí
bi ndísi ngásá káa ní ní kí mongú maku do

sílíne 'di'biogü 'bì ené mimbé' de késí zía óto 'yì e ndísiyé úfu royé.

⁵ Sími bì Owú kábíríkì likpí ota (3) ko'dó ní, zíma úwú kúrú ota (3) éyì trídrí kídí, "Ógu mu." Máayí lúrú bi káa ní, bukylù usáni ní mitóroné kó'dúma. 'Yì bì ekí doa ní kí kakpá 'bì únzü éyì do sílíne. ⁶ Zíma úwú kúrú gi dongará éyì trídrí ga bì eso (4) née kídí, "Éyì bì niyí únzü a zí 'yì kí owú kakpá née ní idí kí tú'dú késí. Áyí ótoómo duý yáká ga bì kí éyì ga bì símiyé gi ro ndísi lúrú yée káa do sú'bú kí yée ga bì gi ro le'yì kóró ní."

⁷ Sími bì Owú Kábíríkì likpí eso (4) ká'dá ní, zíma úwú kúrú eso (4) éyì trídrí kídí, "Ógu mu."

⁸ Máayí lúrú bi káa ní, usáni bì kí roné káa zí mbukü ní ní go ógu. 'Yì bì ndísi doa ní irìa Owú Umbu. Irì ezegámá a 'bì ené Zíumbu. I'bíní roko'bü zíye do kié'do gi sími eso (4) * 'bì do sogo kángá zíye ndísiyé úfu 'yì e kí mingburoko maku e, kí mongú 'bú, kí ndiyá, zí bangá sinyí e ánu ngítí géyi ye.

⁹ Sími bì likpí ínyì (5) ko'dó ní, máayí lúrú bi sí mbayi bì káa ní, zíma lúrúndíki lafúze ga bì ufuní yée gi zía bì ńguŋguní ledre 'bì Lomo zíye ndísiyé úku ledre a kíngaya ní. ¹⁰ Zíye úku ledre kí kúrúye 'dága zí Lomo bì roko'buné kíngaya ní kídí, "Ngére ezé Lomo, yìjì bì kembí lúyú ledre ndaá royí wá ní. 'Yì ga bì 'do'doní zée zíye úfu zée ba, áyí í'bí 'do'dó royé nda kíbe'di?" ¹¹ Zí Lomo í'bí bikenyí bongó zí 'yì ga bì ufuní yée ní.

---

* **6:8** Kíé'do gi sími eso: Togú ifiní kóo sími 'yì e eso do sogo kángá née ní niyí úfuónzó ngúru a bì ifiní ní mbá 'dá'ba.

Zía úku ledre zíye kídí, ndísisé aka kí 'búó togú ufu asání 'yí amá ga bì ŋunguní ledre amá go niyí lúndu e mbá gí ro zí 'do'dó ma'dáa útúásáne kpini.

¹² Simi bì likpíní ịnyí doa kérí (6) ká'dá ní, zí kí'dí káŋgá méngí roné, geré zí kadra ílíné mbụú, zí komo éfē ésíne káa zí sáma ní. ¹³ Zí kele e ndísí útúóguyé káa zí miáná kágá ndísiní útúóguyé gí zí mongú sili ní. ¹⁴ Do kírokúoyó ere káa zí kírokúní sáka ní. Zí landa e kí cükú e léléye mbá.

¹⁵ Zí mingburoko ngére e, kí 'yí 'bì 'be 'bì eyé e, kí mingburoko manda 'bì asikíri eyé e, kí 'yí ga bì kí tú'dú éyí e zíye ní, kí 'yí ga bì kí roko'bü ledre e zíye ní, kí owükulú e kí gbékpi 'yí e mbá zíye ídije kí ngíri royé bísinyíne zíye ndísiyé kí ló'boyé simi gu landa e ngítí géyi sogo landa e.

¹⁶ Zíye ndísí ngásáye kí úku ledre kídí, “Áko landa ga ba, ịnyisé girí ógu útú'dútü zée wá gí zí 'di, líkpísé rosé mu zíze ólú ló'bozé simisé gí zí simíkesí 'bì Lomo e kí Owú kábiríki. ¹⁷ Sındí kadra 'bì simíkesí eyé utúasá go zía gí ro úfuónzó zée. Ambí ní yómo zée gí zía née?”

7

Otoní kací sîlî Lomo simi komo 'yí e (144,000)

¹ Gí do kací ledre née ní, zíma lúrúndíki maláyika e eso kí toro do sogo káŋgá do bi e mingúngúcú a. 'Di'bingeriní bísinyí sili bì kí roko'buné ayí ógu ílí do sogo káŋgá, togú do mikavu e kí kágá e ní go ndá. ² Zíma kpá lúrúndíki ngítí maláyika kí ógu 'díyí roné gí 'dí

gbére, gi ro óto kací silih Lomo simi komo 'yi ga bi 'bi Lomo ni. Zia úku ledre kí kúrúne 'dága zí maláyika ga bi eso i'bíní roko'bü zíye gi ro sínyiónzó do sogo kángá kí mikavu ni kídí,³ "Ndásé aka sínyiónzó do sogo kángá kí mikavu e kí kágá e wá, 'búó togú otozé kací silih Lomo go simi komo mbigí 'yi ené e za mbá."⁴ Zíye úku ledre kídí, otozé kací silih Lomo go simi komo 'yi e álifu kí'e'do doa ci gbre doa eso (144,000) née sí do Isiréle e.

⁵ Gi tara mbotu 'bi Zúda 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Rúbene 'bi ené, álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Gáda 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

⁶ gi tara mbotu 'bi Aséra 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Nafatáli 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Manási 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

⁷ gi tara mbotu 'bi Simiyóna 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Lévi 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Isakára 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

⁸ gi tara mbotu 'bi Zebulúna 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Yoséfa 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000),

gi tara mbotu 'bi Benzemúna 'bi ené álifu sokó doa gbre (12,000).

Tú'dú ríkí sì do 'yima'dí e

⁹ Gi do kací ledre née ní, zíma lúrúndíki tú'dú tú'dú 'yi e, 'yi bi ni útúásá óloónzó yée ní ndaaá. Tú'dú sì do 'yima'dí e do sogo kágá, kací kúfúye kí tara eyé e mingúngúcua niyí kenée mbá mitóroyé kó'dú Lomo kí Owú kábiříki. Esiní royé mbá bikenyi bongó, kpá kí mbílí mbíró do siliye. ¹⁰ Zí 'yi ga gére née úku ke'bi kí kúrúye 'dága kídí,

"Lomo ezé bi ni mindísiné

do kítí ngére ní

ni kí roko'bü zíne

'bi yómo 'yi ené e.

Owú kábiříki ni kpá kenée."

¹¹ Zí maláyika e ga bi toro'dikíní kítí Ngére née gbaá ní, kí ngíti géyi mingburoko 'yi ga bi ore, nda kpá kí ngíti géyi mingburoko éyi trídri ga bi eso (4) ní ìnyiyé mbá útúló'bü komoyé bi ndísíyé óto úndru Lomo. ¹² Zíye úku ledre kídí,

"Idí kenée.

Azé ndísí mbófo yíjí kí kófó ịriyí,

áyí 'yi komokenzi, azé mbófo yíjí kí ndísí óto úndruyí,

áyí kí roko'bü ledre e za mbá zíyí,

azé ndísí óto úndruyí kenée za fí. Idí kenée."

¹³ Zí ngúru mingburoko 'yi ga gére née ndú'yú máa kídí, "Ówo 'yi ga bi kí bikenyi bongó royé née bú? Ogúní gi 'da?"

¹⁴ Zíma úkulúgu ledre zía kídí, "Mongú 'yi, ówo yée yíjí."

Zía úku ledre zíma kídí, "Ga gére née 'yì ga bì kóo nduwúní kíngaya ní. Luguní bongó eyé go drá kí sáma Owú Kábíríkí. ¹⁵ Gi zí kényí née, "utúasání go tóroyé cigí kítí ngére 'bì Lomo

ndísiyé óto úndrua simi 'dící ené kí kadra kpá kí ndulú mbá,
gi zía owoní bú kídí Lomo ma'dáa ndísi sáká yée ne gi simi ledre e.

¹⁶ Éyí bì 'bú ní mengi lolú yée wá,
kodró mengi yée wá.

Pho'dú kadra ongbó lolú yée wá,
gba bisinyí bimíírì ogu lolú royé kpá wá.
¹⁷ Owú kábíríkí bi toro kó'dú kítí ngére ní ní ndísi lúrú bi kacíye,
zía ndísi ndéré kíye do 'dawú 'bì trídrí bi za fí ní.
Lomo ní ó'dó iní ini gi komoyé drá."

8

Ledre gi ro odu ko'dó bi likpíní ní

¹ Simi bì Owú kábíríkí likpí inyí doa gbre ko'dó ní, zí bi ídine komo ere sií gbóo kí yana sındí kadra.

² Máayí idí kíe ní, i'bíní dibijíli go zí maláyika ga bì inyí doa gbre ndísiñí tóro kó'dú Lomo ní kacíye mbá.

³ Zí ngítí maláyika bì kí saáni bì gi simi dábu do sílíne kí abúréngú siminé ní ógu tóroné cigí mbayi 'bì Lomo. Zía óngbó a 'dáná a zí Lomo káa zí bì mbigí 'yì 'bì Lomo ndísiñí íni ini zí Lomo ní do mbayi bì gi simi dábu ní kó'dú kítí ngére née. ⁴ Zí cika abúréngú née kí ini 'bì 'yì

ga gére née ndéréne gi do sílí maláyika née zí Lomo 'dága. ⁵ Née ní zí maláyika née 'dí'bi saáni do únzú 'dúcu a kí so pho'du bi gi sí mbayi 'bi Lomo ní, zía léfe a ruu bi do sogo kángá. Gi ore geré zí pho'du née ndícíphútru roné kí mongú roko'buné zía ndísi 'bílé'bené zí kángá kpá ndísi kízjné.

Maláyika imíní díbili e

⁶ Nda gi ore, zí maláyika ga bi gáa īnyí doa gbre (7) i'bíní díbili e īnyí doa gbre do sílíye ní, yéme royé gi ro ímí yée.

⁷ Zí mizefí maláyika ímí 'bi ené díbili. Geré zí mínguṛogó iní káa zí mongú 'dófí ní kí ngítí éyí bíkesí pho'du ní kpá kí sáma útúóguyé gi komo ere do kángá. Zí dogboru do sogo kángá kí'e'do gi sími ota* kí kágá e kí súwú e áráye mbá.

⁸ Zí gbre maláyika ímí 'bi ené, zí mongú so pho'du káa zí landa ní útúóguné bu sími mongú míkavu. Zí komo dogboru míkavu née ésiné káa zí sáma ní. ⁹ Zí tú'dú ngítí géyi éyí trídri ga bi sími a ní úyuyé mbá, zí dogboru kurúngba e 'déweyé gi zí roko'bú iní.

¹⁰ Zí ota maláyika ímí 'bi ené díbili. Zí mongú kele bi ndísi ndící 'bi ené káa zí miúndu pho'du ní útúóguné ṛee buu sími ngбуṛu e kí dokú'du ngbuṛu e. ¹¹ Iri kele née ní Átá. Gi zí kényí née, zí dogboru iní e átaye miátá, zí tú'dú ngítí géyi 'yí ga bi ewéní ní úyuyé mbá.

* ^{8:7} 8:7 Klé'do gi sími ota 'bi do sogo kángá: Togú ifiní kóo sími do sogo ota, niyí óngbóónzó ngúru a mbá 'dá'ba.

¹² Zí eso maláyika ímí 'bì ené dìbìli. Zí dogborù kadra kí dogborù éfè kí kele e ídíye nda lulu'dù ongoní lolù bi mbì wá. Zí bi rìrifì née idíne gbóo kí yana kadra kpá gbóo kí yana ndulù.

¹³ Gi do kací ledre née, zíma lúrúndíki agi komo kadra 'dága, zíá ndísi gbúrógbóne 'dága kídí, "Nduwú, nduwú, nduwú ro 'yì ga bì do sogo kángá ní gi zíá maláyika ga bì ota ní niyí go gi ro ímí 'bì eyé dìbìli cakaba."

9

Inyì maláyika imí 'bì ené dìbìli

¹ Zí inyì (5) maláyika ímí 'bì ené dìbìli. Kpá lá bì imí ní, geré zíma lúrúndíki kele bì utúogù do sogo kángá ní. 'Di'biogù mafutáa 'bì likpí tara gu bì olù olù* kíngaya ní kpa kíne. ² Sìmi bì likpí tara gu née ní, zí bukùlù cika ólúóguné kùlù káa zí cika mi'dutù ní, zíá 'dutù komo kadra kí ere yeré. ³ Zí mbíra e ólúóguyé gi sìmi cika née sùù óguyé do kángá. Niyí kí roko'bù 'bì é'be 'yì zíye káa zí ágarabu ní. ⁴ Ukuní zíye kídí ndaní é'be súwú e kí éyì ga bì ütuní ní kí kágá e wá. Idíní é'be duù 'yì ga bì ngárá otoní kací sìlì Lomo sìmi komoyé wá ní. ⁵ Ukuní zíye kídí ndaní úfu 'yì ga bì niyí é'be yée née miúfu wá. Idíní tí lá 'dó'do yée mi'dódo kí éyì miówò bì káa zí 'bì ágarabu ní kí éfè e inyi. ⁶ Sìmi sindí kadra née gi zí éyì miówò, zí tú'dú 'yì e ndísiyé ńgúngú umbu, é'e umbu ogù ené 'dí'bi yée wá, zíye idíye

---

* **9:1** 9:1 Gu bì olù olù kíngaya ní: Ba bi bì kí'dí bì bandáotoní Satána doa ní.

tí nzíiyiyé gi ro úyuyé, umbu ngásá nda yí ené gi zíye mingásá.

⁷ Mbíra ga gére née, tosoyé káa zí usáni ga bi yemeomoní yée go nzíiyiyé gi ro okó ní. Niyí mbá kí tagíya ro doyé gi simi dábu. Simi komoyé ni mbá káa zí simi como 'yíma'dí ní. ⁸ Zí bi doyé ídine mbá káa zí bi do kará e ní. Zí soyé ídine mbá kí mingburoko ngíriné káa zí so kemí ní. ⁹ Zí do kó'dúye óruné gbigaga káa zí késí ní. Zí ngború fúndúye kí ìnyí 'dága ndísi ngúnruné káa zí gború tú'dú usáni e kí ndéréye simi okó ní. ¹⁰ Sono mbíra ga gére née ni kí wowóné káa zí ágarabu ní. Niyí ndísi é'be 'yí e kí sonoyé née kí éfé ìnyí (5). ¹¹ Maláyika bi ndísi lúrú bi kací mongú gu ní, ni ne ngére doyé. Iríja simi tara Ébere ni Abadóno, simi Girígi 'bi ené Apolóno[†] ledre gi simia kídí, 'do'dó.

¹² Mizefí 'do'dó úkú aka née lá ne. Ngíti géyi 'do'dó e gbre niyí kpá ógu.

¹³ Zí ìnyí doa kérí (6) maláyika ímí 'bi ené dibili. Zíma úwú kúrú 'yí kí ódróné gi sí mbayi kí'dí bi ndísiní 'dáná éyí zí Lomo sí mbayi 'bi Lomo bi gi simi dábu ní. ¹⁴ Zí 'yí née úku ledre zí ìnyí doa kérí (6) maláyika née kídí, "Líkpí maláyika ga bi eso (4) 'di'bingeríní yée simi ngburú Efaráta ní mu." ¹⁵ Née ní do likpí maláyika ga bi eso (4) yemeotoní yée nzíiyiyé gi ro sındí kadra, kí éfé ndéréye úfu tú'dú ngíti géyi 'yíma'dí e do sogo kángá. ¹⁶ Maláyika ga bi

---

[†] **9:11** 9:11 Apolóno: Simi tara Ébere ini ledre simi a kídí sinyionzó éyí e.

eso (4) née, niyí kí tú'dú asikíri e do usáni e, oloní yée zíma úwú a romoní cí sokó miliyono (200,000,000) go.

¹⁷ Zíma lúrú usáni e kí 'yì ga bì doyé ní, odóní mbá sókó késí e do kó'dúye ngíti géyi bïkesíne, ngíti géyi káa zí cika ní, zí ngíti géyi ídí 'bì eyé rerembeyé káa. Usáni ga gére née toso doyé ní káa zí do kemí ní. Zí pho'dú kí cika nda kí barútú ndísi ólúoguyé gi koyé. ¹⁸ Zí éyí ga bì olúoguní gi ku bangá ga gére née úfu tú'dú tú'dú 'yì e. ¹⁹ Bangá ga gére née, roko'bü 'bì úfu 'yì e ní simí koyé, kpá ro sonoyé. Sonoyé ní kí doné káa zí do kámá ní togú naná 'yì go yá, zí wowó a ídine kíngaya.

²⁰ 'Yì máa yée ga bì omoní gi simí umbu ga gére née, iliní eyé óyóló'bó mimbé'deyé wá. Otoomoní eyé óto úndru dokéké e, kí lomo ga bì 'yíma'dí yemení yée gi simí miríri késí e kí dábu togú mbú yée ga bì gi simí tutú kí kágá, bì ngará lurúní bi wá, uwúní ledre wá, gamání kpá wá ní wá. ²¹ Otoomoní eyé ledre 'bì úfu 'yì e, londú, 'beri, kpá kí ledre 'bì ugu ní wá.

10

Maláyika kí Owú Wáraga do sítine

¹ Nda née ní, zíma lúrúndíki ngíti maláyika bì kí roko'buné kíngaya ní kí ógунé gi komo ere do kágá, bùrungú solü wo go yeré, zí míkórú ídine ro doa gbaá. Zí simí komoa ndísi ríríne káa zí súlú kadra ní, zí kágá sìndí ga ídiye mbá káa zí ngбуру ngíri ga bì kí pho'dú royé ní. ² Maláyika

máa née ogü kí owú wáraga do sílíne kí tarané milíkpíne fúo. Zía ógu tóroné óto síndíne 'bí anú do míkavu, síndí a 'bí ngelí 'bí ené do kángá. ³ Zía gbúrógbóne 'dága káa zí kemí gburogbóne ní. Simi bí gburogbó ní, geré zí nzagba émbéne kídí inyí doa gbre (7). ⁴ Simi bí nzagba ga bí inyí doa gbre (7) née embéní gíri ní, geré zíma inyímá gi ro éké ledre ga bí ukuní yée née. Zí ngíti 'yí ótrú kása ledre zíma gíri kídí, "Ndá aka éké 'dódo ledre ga bí úwú yée née wá, idíní aka ídí miótóéciyé."

⁵ Zí maláyika bí gáa toro do míkavu kí ngíti síndíne do iní, ngíti a do kángá ní inyiné síkpí sílíne 'bí anú 'dága. ⁶ Zía lólóbú kí ịri Lomo bí ni trídrí za fí, bi otoogü ere kí éyí ga bí siminé ní mbá, kpá kí do sogo kángá za kí éyí ga bí siminé ní mbá, míkavu e kí éyí ga bí simiyé ní mbá kídí, "Síndí kadra ogü go. ⁷ Simi bí síndí kadra ogü go gi ro zí inyí doa gbre (7) maláyika ímí 'bí ené díbilí ní, ledre ga bí kóo Lomo yemeomo yée simi roko'bú ené ní geré zíye méngi royé tí káa zí koo ukui'bí zí ngíti géyi 'yí kasa ené ga bí nébi e ní."

⁸ Zí kúrú bí gáa miuwú gi komo ere ní kpá ówú ándá roné zíma kídí, "Ndéré mu zíyi 'dí'bi wáraga bí likpíomoní tara go fúo do síli maláyika bí téro kí kémbí síndíne do iní kpá do kángá ní."

⁹ Zíma ndéréma úku ledre owú wáraga née zí maláyika née gi ro zíá í'bí a zíma. Zía úkulúgu ledre zíma kídí, "'Dí'bi mu, ídí esí a koyí zíyi ánu a. Simi bí áyí ndísi ánu a ní, ni ídí koyí ngbéngbeté káa zí tezí ní, ni ndéréókpó simiyí

nda mìndogóne." ¹⁰ Zíma 'dí'bi owú wáraga gi do sìlì maláyika née ésí a komá ánu a. Ni komá tí ngbéngbeté káa zí tezí ní, máúlù nda ní, okpó nda simimá mìndogóne. ¹¹ Do úku kása ledre zíma kídí, "Ídí kpá fú úku ledre bì ni ógu méngi roné zí rìkì kúfú 'yíma'dí e, kí rìkì sì doyé kí tara eyé e mìngúngúcua kí ngére eyé e ní za mbá."

11

Ledre gi ro 'dící 'bi ini zí Lomo

¹ Zí Maláyika í'bíogu kágá 'bì ndárába éyi e zíma. Do úku ledre zíma kídí, "Ndéré mu ndárába simi 'dící 'bì Lomo, zíyi kpá ndárába mbayi 'bì Lomo, zíyi kpá ólo 'yì ga bì ndisíní óto úndru Lomo íri ní mbá. ² Tí lá, ndá ndárába ligá 'dící maa née wá gi zí a i'bíní go zí 'yì ga bì ndaní Yúda e wá ní. Niyí ndisi 'dítí simi gara bì lúyú ledre ndaá simi a wá ní kí éfé e cí gbre doa gbre (42). ³ Máayí í'bí roko'bü zí 'yì amá e gbre niyí ésí royé mbá nzenze bongó zíye ndisiyé úku bílámá ledre amá zí 'yì e kí sìlì álifu kí'e'do míya gbre doa cí ota (1,260)." ⁴ 'Yì ga bì gbre née niyí káa zí kágá bì kí iriné olíva ní, kpá káa zí lámba bì 'dící kací Ngére 'bì do sogo kángá ní. ⁵ Togú 'yì ili méngi bísinyí ledre kí 'yì amá ga gére née yá, pho'du ni ólúogu gi koyé óngbóónzó 'yì maa née. Née misi'di bì 'yì bì ni méngi bísinyí ledre kí 'yì amá ga gére née ní ni úyu doa ní. ⁶ Ya'dá ga gére née niyí kí roko'bü zíye úku ledre zí iní tóroné kí é'dí simi bì niyí ndisi úku bílámá ledre amá zí 'yì e ní. Niyí kpá kí roko'bü zíye úku ledre

zí iní óyóló'bó roné káa zí sáma ní gi ro zí bisinyí ríkí ndiyá e útúye do 'yi e 'diya káa zí bi iliní ní.

⁷ Simi bi mengionzóni moko bi mákasa yée kíe née go ní, bangá sinyí bi ní ólúógu gi simi mongú gu ní ní útú kí okó doyé do rómo komoyé zía úfu yée. ⁸ Umbuyé ní idí sága do mongú misi'di simi Yerusaléma ore. Née sí ledre bi ndoloní gara née gi zía kpá "Sodóma" do ndólo a kpá kídi, "Ízibiti ní."* Née gara bi koo phephéonzóni Ngére eyé simi a ní. ⁹ Umbu ga gére née niyí idí sága kenée kí sili ota kí yanané gi ro zí ríkí kúfú 'yima'dí e, kí ríkí sí doyé kí tara eyé e mingúngúcua ndisi óguyé lúrú cayi yée. Née sí ledre bi yaá ndaní óto yée gu gi zía wá ní. ¹⁰ Zí 'yi 'bi do sogo kángá e idíye mbá kí rokinyi gi ro umbu ya'dá ga bi gbre née. Do ndisiyé méngi ayimbi kí í'bi takpásilí zí lafúye gi zía ya'dá ga gére née i'bíní koo 'do'dó go ro 'yi e do sogo kángá kíngaya.

¹¹ Nda gi do kací sili ota (3) kí yanané, zí Lomo úru yée. Zí tú'dú 'yi ga bi lurúní ya'dá ga gére née uruní yi eyé gi simi umbu go ní, idíye kí mongú ngiri roye. ¹² Zíye uwú kúrú 'yi gi komo ere kí ndólo yée kídi, "Ógusé giri mu yáa." Zíye inyiyé tí do komo ezeokóye ga gére née ndéréye komo ere 'dága kpurú gi simi bürüngú.

¹³ Simi sindí kadra née ní, zí ki'dí kángá idíne zí tú'dú ngíti géyi kútú e simi gara ore ndúruyé mbá. Zí 'yi e úyuyé álifu inyi doa gbre (7,000),

---

* **11:8** 11:8 Sodóma kí Ízibiti: Lomo sinyionzó Sodóma gi zí bisinyí miméngi ledre eyé e. Olo Dosí eyí e 19:1-29. Lomo yomo 'yi ené e Isiréle e gi simi 'do'dó 'bi owíkulú gi simi Ízibiti. Olo Ólúógu 12.

zí yée ga bì omoní ní ndisiyé mbófo Lomo bì ní komo ere ní gi zí ngiri.

¹⁴ Gbre 'do'dó ükú aka née lá ne, otayé (3) ní go kpá ogu cakaba.

Inyi doa gbre maláyika imí dibili

¹⁵ Zí ịnyi doa gbre (7) maláyika ímí 'bì ené dibili. Zíma úwú kúrú tú'dú 'yi e komo ere kí úku ledre kídí,

"Do sogo kángá ba ní sì silih Ngére Lomo, kpá sì silih Kírésito,

Ní góó ne Ngére doa za fí."

¹⁶ Geré zí mingburoko 'yi ga bì cíkérí a doa eso (24) ndisíní gbaá cigí Lomo ní, ịnyiyé útúye do ngúrú sindíye bi óto úndru Lomo, ¹⁷ kídí,

"Mbófo éyí zíyi Ngére Lomo bì roko'búyí ofu go ní,

Áyí cakaba bo, gi zia áyí koo kú yi eyí bo,
Áyí 'yi mongú roko'bú
tónó moko eyí 'bì Ngére go.

¹⁸ 'Yi ga bì koo mimbé'deyé ní royi bísinyíne ní,
sindí kadra 'bì 'dó'do yée ogu go.

Sindí kadra ogu 'décí ngbanga 'yi ga bì koo uyuni go ní,

kpá gi ro í'bí tákpasihí zí 'yi ịnyi kasa eyí ga
bì nébi e ní

kpá mbigí 'yi eyí ga bì koo ndisíní óto úndru ịriyí ní,

mingburoko yée kí minzéréye,
kpá sindí kadra 'bì úfu yée ga bì koo ndisíní úfu
lafúye do sogo kángá ní."

¹⁹ Nda gi ore, do líkpí mbotu 'dící 'bì Lomo komo ere. 'Dící íri zíma lúrúndíki sondúu bì kí

míyéme ledre 'bì Lomo gi ro 'yi e ní siminé. Zí bimíóngó 'bílé'bené, zí mongú gború éyí ówúne káa zí nzagba embéne ní, zí kángá ndísi kíziné zí 'dofí e ndísi réreóguyé gi komo ere bi.

12

Kára 'yi lárá

¹ Mongú lárá ledre mengi komo ere. Kára esí kadra roné, zía óto síndíne e gá do éfé, tagíya bi oto doné ní, yemení gi simi kele e sokó doa gbre (12). ² Ní kí siminé, owú ni go ówo gi ro árá. Gi zí miówó owú, zía mbúmbudú 'dága.

³ Zí ngítí milará kámá bakesíne 'dódoógu roné komo ere. Doa 'dényé inyí doa gbre (7), kí ngíríne e sokó (10), zí tagíya e ídíye ro doa ga bì inyí doa gbre (7) néé kékjé'do mbá. ⁴ Zía síkpí sononé ndísi kpírákpi tú'dú kele e kíe, zíye ndísi réreóguyé gi komo ere do sogo kángá. Zí kámá néé ndéré tóroné mbí kó'dú kára bì ayí árá néé, gi ro togú árá go yá, zíne 'dí'bi owú néé úlú a. ⁵ Zí kára néé árá owú'o do bì ni ógu ídine ngére do kúfú 'yíma'dí e mbá kí mongú roko'buné káa zí késí ní. Simi bì ará ní, geré do 'dí'bi wo ndéré kíe zí Lomo 'dága óto wo do kíti ngére. ⁶ Zí mbágá owú néé ngásá ndísiné simi súwú gbála do bi bì Lomo yemeomo zía ní gi ro do lúrú bi kací a kí sili alifu kíe'do míya gbre doa cí ota (1,260) doné. ⁷ Zí okó útúne komo ere. Zí Mákikolo inyiné kí tú'dú maláyika ené e ící okó kí lárá kámá néé kí lafúga ga bì gi do kací a ní. ⁸ Tí lá zí maláyika e rómo komo kámá néé, do ógóoyó wo gi komo

ere gírí cù 'dá'ba. ⁹ Do úçuçogu lárá kámá née bi. Bi kóo ndísiní ndólo a 'desí ngére 'bi bicayi lomo e togú mbú Satána ní, bi 'yì lóndo 'yì e dō sogo káñgá mbá ní. Úçuçoguní wo do sogo káñgá kí maláyi ka ené e.

¹⁰ Zí kúrú 'yì ówúne komo ere gbélí kídí,
"Mbófo éyì, Lomo bi kí roko'buné 'yì yómo 'yì e
ní 'dodo roko'buné go,
ní go ngére 'bi 'yíma'dí e mbá.

Wo bi kóo oto roné kací kadra kí ndulú mbá ndísi
úkuóto ledre ro lúndu zée kí lémi zée ní,
ndaá lolú karaba komo ere wá, ogóoyóní wo
go, ní nda goó bi do sogo káñgá.

¹¹ Lafúze ga gére née romoní komo Satána
gi zía oyóní sogoyé zí Owú kábíríkí kí úku
ledre umbu bi uyu gi royé ní wá.

Gi zí kéyi née, ngíri umbu mengi ené yée wá.

¹² Sée ga bi ndísisé ndísi komo ere ní mbá, ídísé
mu ídí kí rokinyi.

Lerí zí do sogo káñgá kí mikkavu,
gi zía Satána ní go zíse íri

kí mongú mimbé'dekesí siminé.

Gi zía owo go kídí ngítí silih ené ní nda go lá
cúku'dée."

¹³ Simi bi Satána owoyeme kídí úçuçoguní née
go do sogo káñgá ní, zía ndísiné gámásó'do kára
bi ndikiogu owú'o do ní. ¹⁴ Zí Ngére Lomo í'bí
fúndú e gbre zí kára née káa zí 'bi agi ní gi ro
zía ìnyiné kíe ndéréne gbála simi súwú, do ndísi
lúru bi kací kára née íri kí simibi ota kí yanane

gi zí kámá.* ¹⁵ Zí Satána née sí'dí 'dýiyi iní kpúya káa zí ngbuру ni ma'díi do bi bì kára née ngasá doa ní, gi ro zí iní née ndéré úfu wo 'dá'ba. ¹⁶ Zí kángá líkpí roné, zí iní bì Satána si'dí née kúkúne mbá simi a, zí kára née ómoné. ¹⁷ Zí mimbé'de Satána ési tátá roné ro kára née nda 'dá'dá. Zía nda ídíne go kpá ezeokó ngíti géyi owú ga bì 'bì kára née ní gi zía niyí née go mbá 'yí úwú kúrú Lomo zíye ndísiyé méngi ledre ga bi Yésu 'dodo zíye ní. ¹⁸ Zí Satána née ndéré tóroné kó'dú ngbuру née ndísi óndó bi.

13

Bangá sinyí e gbre

¹ Zíma lúrú lárá bangá sinyí káa zí bangá iní ní kí ólúógú gi simi mìkavu.

Doa 'dényé ịnyi doa gbre (7) kí ngiríne sokó (10). Zí tagíya e ídíye do ngiríga ga bì sokó (10) née mbá. Ekéotoní kese ga bì ndísi úku Lomo kíe ní ro doa ga bì ịnyi doa gbre (7) née mbá. ² Bangá sinyí née, tífi a ní káa zí tífi kérí ní, sókó sindíiga 'bì eyé nda mbá mingburokoyé káa zí 'bì ngíti bangá sinyí bì kí ịriné bíya ní, zí taraa ídíne káa zí taraa kemi ní. Zí lárá kámá née i'bí roko'bù bì ní kíe káa do ngére ní zígi ro zígi ndísiné méngi lárá ledre e kíe. ³ Ngúru do lárá kámá née ní kí mongú mbiři roné. Zí taraa 'yíma'dí e do sogo kángá ịdríye mbá miidrí kí lúrú mbiři née. Gi zí kékí née zí 'yí e do sogo kángá mbá ɳgúngu ledre bangá sinyí née. ⁴ 'Yíma'dí e ndísiní óto

---

* ^{12:14} 12:14 Kámá: Ndísiní kpa ndólo a daragóna, ịrija Satána ngére 'bì bicayi lomo e.

úndru lárá kámá née gi zía bì i'bí roko'bü zí bangá sinyí née ní ní. Zíye ndísiyé óto úndru bangá sinyí née kídí, "Ambi ni káa zía ne? Ambi ni útúásá méngi okó kíe ne?"

⁵ Lomo otoomo aka sındí kadra ne zí bangá sinyí née ndísi úku née kí bisinyí kese e kpá kí ndísi 'dodo roko'buné kí éfé e cí gbre doa gbre.

⁶ Ní ndísi úku Lomo kí úku sinyi ledre gi do bi ere kí 'yi ga bì komo ere íri ní mbá. ⁷ Otoomoní aka wo zía ndísiné içi okó ro 'yi ga bì ɳguɳguní ledre Lomo go ní gi ro zía rómo komoyé. Lomo i'bí aka kpá roko'bü go zía gi ro zía aka ídine káa zí éyí bì ní go ngére do 'yima'dí e do sogo káŋgá za mbá ní. ⁸ 'Yi ga bì ndísiní óto úndru bangá sinyí née niyí ye yée ga bì ịriyé ndaá miékéné kú gi do síne simi búkụ 'bì trídrí bì za fí 'bì Owú kábiříkì bì koo ufuní wo ní wá.

⁹ 'Yi bì mbilí a uwú ledre bú ní idí úwú ledre née.

¹⁰ Togú Lomo ɳguɳgu ne kídí idíní 'dí'bi 'yi yá, niyí 'dí'bi wo.

Togú ɳguɳgu kídí idíní óngoónzó 'yi mióngooónzó yá, niyí tí óngoónzó wo.

Ledre née 'dodo kídí 'yi ga bì ɳguɳguní ledre 'bì Lomo go ní idíní ndísi útú simiyé zíye ndísi tóroyé ngbúó.

Milárá bangá olúogu gi simi káŋgá

¹¹ Zíma kpá lúrúndíki ngítí milárá bangá sinyí kí ólúoguné gi simi káŋgá. Ní kí ngiríne e gbre káa zí ngirí kábiříkì ní, zía ndísi ódroné káa zí lárá kámá ní. ¹² Bangá máa wo née ndísi méngi

moko kí roko'bụ 'bì bangá sinyí máa wo bì kí mongú mbiri ro doné ní. Ili ndísi londo 'yị e gi ro zíye ɳgúŋgu mbá ledre 'bì bangá máa wo bì kí mbiri ro doné née. ¹³ Bangá máa wo bì olúogụ gi simi gu née, ni kí roko'bụ 'bì méngi lárá ledre zíne, oto pho'dụ zía útúóguné gi komo ere zí tū'dú 'yíma'dí e lúrú a mbá cù kí komoyé. ¹⁴ Gi zí roko'bụ ledre ga bì ndísi méngi yée do bi kací mizefị bangá sinyí née ní, zía londo tū'dú 'yíma'dí e do sogo káŋgá. Oto 'yị e zíye yéme lili mizefị bangá sinyí bì kí mongú mbiri ro doné ní, zíye ndísiyé óto úndrua. ¹⁵ I'bíní roko'bụ zía gi ro zía óto lili mizefị bangá sinyí bì 'yị e yemení ní gi ro zí liliiga máa née ídye mbá triídri do ndísiyé ódroyé miódro. Gi ro zíye úku ledre gi ro 'yị ga bì otoní úndru lili máa ga gére née wá ní, idíní úfu yée 'dá'ba.

¹⁶ Zía kpá úku ledre kídí, 'yị e za mbá, yée ga bì kí ledreyé owóowó kí yée ga bì ledreyé owó wá, yée ga bì kí éyị e zíye kí yée ga bì 'yị lerí e ní, gbékpí 'yị e kí owúkwlú e mbá, idíní éké lili mizefị bangá sinyí née ro kágá sílīye 'bì anú togú simi komoyé, ¹⁷ gi ro 'yị bì lili née togú mbú éyị miólo do bi kací lili née ndaá miékéne roa wá ní, ndaá ndéré úgú éyị, togú úgúoyó éyị e wá.

¹⁸ Ekéní lili mizefị bangá sinyí née kí námba. Miólo a ni míya ịnyị doa kérí kí cí ota doa ịnyị doa kérí doné (666). Ídí sómú sí ledre 'bì miólo ịri bangá née bìlámáne gi ro zíyị ówo ledre gi simi a, gi zía, miólo a née 'dodo ịri 'yị.

14*Owú kábíríkí kí 'yí ené e*

¹ Zíma lúrúndíki Owú kábíríkí kí téro do Landa Záyono kí 'yí ené e miya kíé'do cí gbre doa eso álifu (144,000). 'Yí maáge niyí mbá kí iringa kpá kí iringi 'Bua miékéne símí komoyé. ² Zíma úwú kúrú 'yí kí ndísi ngúndruné como ere káa zí mongú vúru ní, kpá káa zí nzagba ndísi émbé ne ní. Gború éyí bì máuwú ní ní káa zí 'yí ímí kángá e ndísiní toló kófó ke'bì kí kángá ní. ³ Zí tú'dú 'yí ga gére néee ndísiyé úku mikkánda ke'bì kófó iringi Lomo kó'dú kíti ngére kpá kó'dú éyí trídri ga bì eso nda kí mingburoko 'yí ga bì niyí mindísiyé ore ní. 'Yí bì útúásá ówo ke'bì néee ní ndaá duú 'yí ga bì míya kíé'do cí gbre doa eso álifu (144,000) omoní go do sogo kángá ní. ⁴ Née 'yí ga bì otomoní royé kí sómú ledre eyé e mbá zíye ndísiyé méngí duú ledre ga bì Owú kábíríkí ili yée ní. Gi zíá i'bí roné do úyuné gi royé 'dí'biyó umbu bì kóo ayíní úyu a ye gi zí lúyú ledre eyé ní, niyí nda go zí Lomo kí Owú kábíríkí kí ledreyé owóowó. ⁵ Kémbí ṣanga owúogu gi tarayé wá, niyí yí eyé go mbigí 'yí 'bì Lomo.

Maláyika e ota

⁶ Zíma lúrúndíki ngíti maláyika kí ínyí kí fúndúne como ere. Nderé kí ótrú bilámá ledre bì za fí ní zí kúfú 'yíma'dí e kací sí doyé kí tara eyé e mingúngúcua do sogo kángá za mbá. ⁷ Ndísi ótrú a kídi, "Sée 'yíma'dí e za mbá, ídísé óto úndru Lomo zíse ndísiisé kófó iringi a, gi zíá sındí kadra ené 'bì 'décí ngbanga ogu go. Ídísé mu

óto úndru Lomo zíse ndísisé kófó ịri a gi zía bì otoogu ere kí do sogo kángá kí ngburu e kí dokú'du ngburu e mbá není."

8 Zí gbre maláyika óguné gi do kací ezené née ndísiné úku ledre kídí, "Mongú gara bì Babelóniya* ba ụkú go, ụkú go. Gi zía tú'dú ríkí sí do 'yi e mbá 'di'biní nda yi eyé go bisinyí míméngi ledre ga bì simi mongú gara máa née ní ní."

9 Zí ota maláyika óguné ndísiné úku ledre kídí, "Togú 'yi e ọguṇguní ledre 'bì bangá sinyí née, zíye ndísiyé óto úndru a, zí ịriạ idíne miékéne simi komoyé togú mbú ro siliye yá, **10** Lomo ni 'dó'do yée kí 'do'dó 'bì odú a ndaá ní, zíye ndúwuye kíngaya, zíye ndísiyé náná do soyé gi zí miówò pho'du do komo Owú Kábiříkí kí maláyika e. **11** Cika pho'du bì gi doyé ní ụkú wá ni idí fú lá gúnđru. 'Yi ga bì ọguṇguní ledre 'bì bangá sinyí née, zíye ndísiyé óto úndru a, zí ịriạ idíne miékéne simi komoyé togú mbú ro siliye ní, 'do'dó eyé ni idí kí ndulù kí kadra 'dowúní royé wá."

12 Káa zí bì goó kenée ní, 'yi ga bì ọguṇguní ledre 'bì Lomo go, niyi go mbigi 'yi ené e ní, kací

* **14:8** 14:8 Babelóniya: Gi do kací sindí kadra 'bì Nówá, zí 'yi e ó'bó mongú 'dící mbíwu 'dága simi Babelóniya, tí lá zí Lomo gírágá báyi yée gi ro zíye ndísi ódro tú'dú ríkí tara e. Nda gi do kací tú'dú simibi e, zí mongú ngére 'bì Babelóniya 'dí'bi Isiréle e káa do owúkwlú e simi Babelóniya. Lurúní nda kóo Babelóniya káa zí mongú gara bì ndísi içí okó ro Lomo kí 'yi ené e ní. Ólo ledre gi roa simi Dosí éyí e 10 kí Dániyele 1:1-2.

kadra mbá, idíní ndísi úwú kúrú Lomo zíye ndísi tóroyé ngbúó tí káa do 'yi lódú kací Yésu.

¹³ Zíma úwú kúrú gi komo ere kídí, "Ídí éké ledre ba kídí tónóne cakaba ndéréne 'dá'dá 'yi ga bì umbu ni 'dí'bi yée kí lódú kací Yésu oyóní sogoyé zía mbá wá ní, Lomo ni í'bi úndru zíye."

Zí 'Dówú Lomo úku ledre kídí, "Ni kenée ma'díi, niyí 'dówú royé gi zí kúrú zí bílámá míméngi ledre eyé 'dí'biogú rokinyi zíye."

Nduwú ro 'yi lúyú ledre e

¹⁴ Nda gi ore, zíma lúrúndíki bikenyí búrunungú kí 'yi doné "káa zí owú 'bì 'yíma'dí ní." Ni kenée kí tagíya gi simi dábu doné, kí bikafa maku do síline. ¹⁵ Zí ngíti maláyika ólúóguné gi 'Dící 'bì Lomo ótru ledre zí kídí, "Síndí kadra ogu go gi ro zíyi 'décí ngbanga 'yi e kí maku eyí née káa zí síndí kadra ogu ne zí míngí yáká tónóne óngo kére gi yáká ní." ¹⁶ Tí ma'díi, zí tónóne óngo kére ga bì 'bì do sogo kángá ní mbá 'dá'ba.

¹⁷ Zí ngíti maláyika kpá ólúóguné gi 'Dící 'bì Lomo komo ere kpá kí 'bì ené bikafa maku do síline. ¹⁸ Nda gi ore, zí maláyika máa wo bì ndísi lúrú bi kací pho'dü kí'dí bì ndísiñí 'dáná mbayi 'bì Lomo ní ólúóguné ótru ledre zí maláyika bì kí bikafa maku do síline ní kídí, "Ndéré mu zíyi líkpí miáná kóró ga bì yáká kóró íri née mbá 'dá'ba gi zíá síndí kadra 'bì líkpí yée ogu go." ¹⁹ Zí maláyika née tí ịnyí ndéréne do sogo kángá, zíá líkpí miáná kóró ga bì yáká kóró íri née mbá do léfe yée simi tóví do útru yée gi ro

'dódo mimbé'dekesí 'bì Lomo. ²⁰ Zí maláyika née ịnyiyé kí lafúne e ụnzụ miáná kóró ga gére née mbá ólúógụ kíye gi sìmì yana gara 'dí sogo do ndísiyé útru kánya yée. Zí sámayé ndísi kúkúne bi kpúya káa zí mongú ngbuру bi olú miólú ní.

15

Maláyika bì kí odú nduwú ní

¹ Zíma kpá lúrú ngítí lárá ledre komo ere. Maláyika e ịnyi doa gbre kí ríkí 'do'dó e ịnyi doa gbre kpá gi ro 'dó'do 'yi e kíe. Togú wo née menginí royé go yá, zí mimbé'de Lomo nda ìdríne.

² Málúrú éyí kí rírí káa zí do mikavu kí mindíci pho'dú ní gi gbála. 'Yí ga bì mitóroyé kó'dú mikavu née íri, niyí 'yi ga bì romoní komo bangá sinyí née kí lílìa nda kí námba bì ndísi 'dódo ịri bangá sinyí née ní ní. Niyí kenée kí kụ'dú bì Lomo i'bí zíye ní do sílìye. ³ Ndísi ní úku ke'bì ga bì kóo Mýsa 'yi 'bì moko 'bì Lomo ndísi kóo úku yée 'desí, kpá kí kófó ịri Owú kábíríkí kídí, "Ngére Lomo, áyí 'yi roko'bụ, ndísi méngi mbá mìnbguroko ledre e.

Kací kadra mbá, ndísi méngi ledre ga bì utúasání miútúásá ní, gi zíá áyí yí eyí 'yi méngi ma'díi, gi zí kékí née, áyí Ngére 'bì kúfú 'yíma'dí e mbá.

⁴ Ngére Lomo, ambi utúasá ndísi óto úndruyi, kí ndísi kófó ịriyí wá ní ne?

Ayí dñú yí 'yi bì lúyú ledre ndaá roa wá ní. Zée 'yíma'dí e do sogo kángá za mbá,

azé ndísi kófó ịriyí
gi zía owozé go kídí ndísi méngi duú bilámá
ledre e.”

⁵ Gi do kací a née, zíma kpá lúrúndíki ngítí ledre kpí komo ere. Née kútú bì yemení káa do lili 'Dící 'bì Lomo ní, likpíní mbotu a go fúo. ⁶ Zíma lúrúndíki maláyika e ịnyi doa gbre yemení yée gi ro 'dí'biógu 'do'dó do 'yíma'dí e do sogo kángá kí ólúógu gi do mbotu bì likpíní née gíri. Esiní royé mbá bikenyi bongó, zíye ódó royé ká'dá bì yemení gi simi dábu ní. ⁷ Zí ngúru éyí trídri ga bì eso ní, 'dí'bi kó'do e ga bì gi simi dábu ịnyi doa gbre (7) mbá kí 'do'dó e simiyé ní í'bí yée zí maláyika ga bì ịnyi doa gbre (7) née. Ga gére née bisinyí ledre ga bì Lomo bì ni trídri za fí ili 'dó'do 'yíma'dí e kíe ní. ⁸ Zí cika mongú roko'bu 'bì Lomo ídine 'dící íri küyü. 'Yí utúasá ndéré ólúne íri wá, 'búó togú maláyika ga bì ịnyi doa gbre née mengionzóní moko eyé go.

16

Kó'do 'do'dó e ịnyi doa gbre

¹ Gi do kací ledre née ní, zíma úwú kúrú 'yí kí úku ledre gi 'Dící 'bì Lomo gíri zí maláyika ga bì ịnyi doa gbre (7) née kídí, “Ndérésé mu léfe 'do'dó ga gére née do 'yíma'dí e do sogo kángá.”

² Zí mizefi maláyika ịnyiné ndéréne léfe 'bì ené 'do'dó do sogo kángá. Zí éyí ko'bo e ndísi óto royé ro 'yí ga bì liliñí lili bangá sinyí royé zíye ndísi óto úndrua ní.

3 Zí ngíti a ndéréne léfe 'bì ené sìmì mìkavu. Zí komo iní óyóló'bó roné káa zí sáma umbu 'yì ní, zí eyí trìdrì ga bì sìmì iní máa née úyuyé mbá.

4 Zí otayé (3) ndéréne léfe 'bì ené sìmì ngburu e kí dokú'du ngburu e mbá. Zí komo iní ga gére née óyóló'bó royé kpá mbá káa zí sáma ní. **5** Zí maláyika bì kí roko'bü 'bì do iní ní úku ledre kídí,

“Áyí yì eyí kóo kú bo,
áyí ídí fú lá bo.

Ndá 'bì eyí 'yì lúyú ledre wá.
Utúasá miútúásá zíyì

kása 'do'dó ro 'yì e káa zí née.

6 Ufuní kóo tú'dú 'yì eyí ga bì kóo ɳguɳguní ledre eyí ní kí nébi eyí e.

Méngì go bìlámáne, zíyì óyóló'bó iní káa do sáma zíye ndísiyé éwé a. Née ledre bì iliní ní utúasá go kpìnì kíye.”

7 Zíma úwú kúrú 'yì gì sì mbayi 'bì Lomo gíri kídí, “Ma'díi, Ngére Lomo, roko'búyì ofu go, mi'décì ngbangá eyí ni miútúásáne.”

8 Zí eso (4) maláyika née léfe 'bì ené komo kadra. Zí 'yì e ndísi áráye gì zíya káa zí pho'du ní.

9 Zí 'yì e ndísi áráye gì zí pho'du kadra bisinyíne, iliní eyé nda oyólo'bó mìmbé'deyé zíye ɳgúɳgu ledre 'bì Lomo wá, iliní eyé zíye mbófo Lomo wá. Ndisiní nda yì eyé úku sinyi ledre kí mìmbé'de késì zí Lomo bì ní kí roko'bü 'bì úcúómo 'do'dó née ní ní.

10 Zí ịnyì maláyika léfe 'bì ené mbá do kíti ngére 'bì bangá sinyí, zí mítuluru útúne sìmì bi bì ní doa káa do ngére ní mbá. Zí 'yì ené ndísiyé

náná do soyé gi zí éyí miówo. ¹¹ Gi zí bisinyí éyí miówo bì royé gi zí éyí ko'bo ní, zíye ndísiyé úku bisinyí ledre gi do bi Lomo bì ni Ngére 'bì komo ere ní. Zíye kpá fú ndísí eyé nda méngi bisinyí ledre e.

¹² Zí ịnyị doa kérí (6) maláyika léfe 'bì ené simi mongú ngбуру bì kí ịriné Efaráta ní, zí mongú ngbuру née ndüküne gi ro yéme misi'di zí ngére ga bì 'dí gbére ní. ¹³ Zíma lúrúndíki bicayi lomo e ota (3) káa zí mbó'dó e ní. Ngítí a olúogu 'bì ené gi ku mongú kámá, ngítí a olúogu 'bì ené gi ku bangá sinyí, zí ngítí a olúogu 'bì ené gi ku nébi bì 'yí ṣanga ní. ¹⁴ Bicayi lomo ga bì ota née niyí kí roko'buyé gi ro méngi ledre ga bì kí roko'buyé ní kíe. Inyiní ndéré zí ngére 'bì kángá e mingúngúcua yéme ledre kéye gi ro asikíri e gi ro zíye ídiye nzíiyé ịcí okó simi bì Lomo bì roko'bua ofu go ili go 'déci ngbangá ní.

¹⁵ "Mindá'baógumá, ni líyi 'yí e mbá milíyi. Yée ga bì niyí ndísí kí komoyé kacíma ní, Lomo ni í'bí úndru zíye. Yée ga bì ndisíní yí eyé síkala ní, dukuwu ni méngi yée gbála káa zí éyí bì ndisíní ngírá do nyará bi ní."

¹⁶ Zíye yóko ngére e mbá do bi bì ndisíní ndolo a kí tara Ébere e, Aramagédo ní.

¹⁷ Zí ịnyị doa gbre (7) maláyika léfe 'bì ené kụ simi sili 'dága. Zí kúrú 'yí ówúne gi 'dící 'bì Lomo gírí kídí, "Utúasá go." ¹⁸ Zí zangba 'bílé'bené, zía ndísí émbéne, zí bisinyí kí'dí kángá ídíne 'dá'dá a ndaá aka kenée kú wá. ¹⁹ Gi zí kí'dí kángá née ní, zí mongú gara bì Babelóniya ní ndúru ífi siminé za 'dényé ota. Zí gara 'bì kúfú

ngítí géyi 'yi e kpá ndúrúné. Ledre lúyú ledre bì 'yi 'bì Babelóniya lígi Lomo wá, 'do'do yée bisinyíne gi zí símikesí. ²⁰ Zí míngburoko cükú e kpá kí míngburoko landa e léliye za mbá gi zí mongú roko'bü bì 'bì Lomo ní. ²¹ Zí míngburoko 'dófí e káa zí misisilekpe tutú e owóowó kíngaya ní ndísiyé útúkanya 'yíma'dí e. Zí 'yi ga bì uyuni aka wá ní ndísiyé úku sínyi ledre zí Lomo gi zí 'do'dó bì i'bíogü doyé ní.

17

Kára kí bangá sinyí

¹ Zí ngúru maláyika ga bì ịnyí doa gbre (7), wo bì lefe bisinyí éyí gi sìmì kó'do ené ní óguné úku ledre zíma kídí, "Ógụ mu zíma 'dódo 'do'dó bì Lomo ili 'dó'do kéré kára 'yi gámá kací ya'dá e* bì ndísi ndísi do tú'dú iní e ní zíyi. ² Kára née ngére ga bì 'bì do sogo kángá ní ndísiñí go mbá kíe káa do kára. Míméngi ledre ené 'yi e ndísiñí nda kóyó gi zíá mikkóyó."

³ Sìmì roko'bü 'bì 'Dówú Lomo, zí maláyika bì gáa née 'dí'bi máa ndéré kíma gbála sìmì súwú. Zíma lúrú kára née ekí ndísi go gá do bíkesí bangá sinyí.[†] Bangá sinyí máa née ní kí doné 'dénýé ịnyí doa gbre (7) kpá kí ngíriñe e sokó

---

* **17:1** 17:1 Kéré kára 'yi gámá kací ya'dá e: Ngítí géyi ndísiñí kpá ndólo wo mongú gara Babelóniya ngítí géyi kí'dí bì niyí go ódro gi ro mongú gara Babelóniya ní, ndísiñí ódro née gi roa.

† **17:3** 17:3 Bikesí bangá sinyí: Bangá sinyí bì kí doné 'dénýé ịnyí doa gbre kí ngíriñe e sokó ba, ní mizefí bangá sinyí bì olíogü gi sìmì mikavu ní. Lúrú 'Dódoógu 13:1.

(10). Ekéní kese bì ndísi úku Lomo kíe ní go roa yeré. ⁴ Kára née esí roné bilámá bïkesí bongó, do kpá íngí ngítí geyí éyí ga bì yemení gi simi dábu kí tutú ga bì riñíni miñíri ní roné. Zía 'dí'bi kó'do bì yemení gi simi dábu ní do sîline. Kó'do máa née ní 'bé kí bïsinyí ledre ga bì 'bì Satána ní, kpá kí 'bì kára máa née siminé. ⁵ Miéké ledre ní simi komoa kídí,

**BABELÓNİYA BÌ MONGÜ GARA NÍ,
NÌ MBÁGÁ RÌKÌ BÌSINYÍ MÌMÉNGÌ⁶
LEDRE E DO SOGO KÁNGÁ.**

⁶ Máayí úku a máyá kára née ufu tú'dú 'yì ga bì 'yì lódú kací Yésu ní go, koyó nda gi zí sámayé go mikóyó.

Simi bì málúrú wo ní, zí bi sinyíne romá gi zía gbála. ⁷ Zí maláyika née úku ledre zíma kídí, "Bi sinyí royi gi zí ledre 'bì kára née kenée gi ro 'dí? Máayí 'dodo bïsinyí míméngi ledre 'bì kára née, kpá kí 'bì bangá sinyí bì kí doné inyí doa gbre kí ngiríne sokó bì kára máa née ndísi ndísi doa ní zíyi. ⁸ Bangá sinyí née ní koo trïdrì, bì ba ní, ndaá lolü wá. Sïndí kadra ní go gbóo do úru wo gi simi mongú gu bì koo 'dutuní wo simi a ní do nda kpá úfu ándá wo zía úyuné bïsinyí umbu. 'Yì ga bì iriyé ndaá miékéne simi býku 'bì trïdrì bì koo ní goó miyémeómoné 'desí 'dá'dá do sogo kângá ba ndaá aka wá ní, tarayé ní ïdrì mbá miïdrì kí lúrú bangá sinyí née trïdrì.

⁹ "Ídí ówo'dí'bi ini ledre gi simi ledre 'bì bangá sinyí née. Doa ga bì inyí doa gbre (7) née, 'dodo bi ekékí ga bì inyí doa gbre bì kára née ndísi

doyé ní. ¹⁰ 'Dodo ledre kpá gi ro ngére e ịnyị doa gbre (7). Yée ga bì ịnyị ní uyuni go mbá. Ịnyị doa kéríye (6) ní aka bo. Ngítíye bì kíe'do ní ogu aka wá. Togú ogu go yá, ní ndísi lá ca, zía úyuné. ¹¹ Bangá sinyí née ní koo 'dá'dá ngére, bì ba ní ndaá aka lolu ngére wá. Ní koo ngúru ngére ga bì ịnyị doa gbre (7) ní. Ní ógu ídíne káa zí ịnyị doa ota (8) ngére ní. Zí Lomo nda úfu wo geré 'dá'ba za fí simi bì sindi kadra ogu go ní.

¹² "Ngirí ga bì lúrú yée sokó (10) née, née mìngburoko ngére e sokó tonóní aka moko eyé wá. Niyí karanée tónó moko ndro kí bangá sinyí née, tí lá kacíye akpa kíe wá. ¹³ Míméngi ledre eyé ní za mbá kíe'do, zíye ndísiyé í'bí cóngóro kí roko'bụ bì zíye ní zí bangá bisinyí née. ¹⁴ Niyí ịcí okó ro Owú kábiríkí, zía rómo komoyé gi zía ní Ngére 'bì ngére e za mbá. 'Yí lódú kacíga niyi migéléye gi zía bì i'bíní royé ndísi lódú wo ní."

¹⁵ Maláyika née ya zíma ní, "Mongú iní bì lúrú kára née ndísi ndísi doa ní, née ṛíkí sí do 'yíma'dí e kí tara eyé e mìngúngúcua. ¹⁶ Bangá sinyí bì kí ngíríne sokó (10) née ní karanée sógó bisinyí kára née. Niyí karanée 'dódo wo zíye í'díogu bongó ené gi roa do ótoómo wo woróne. Zíye ánu wo, zíye 'dí'bi ngítí a do úcu a bu ku pho'du. ¹⁷ Lomo yeme ledre née kenée ne gi ro zí mìngburoko ngére ga gére née óto sómú ledre eyé kíe'do zíye í'bí roko'bụ bì zíye ní zí bangá sinyí née gi ro zía ídíne ngére 'búó togú ledre bì Lomo uku ní mengi roné go. ¹⁸ Kára bì lúrú wo née, ní go káa zí mongú gara bì ngére ené ní kí roko'buné do lafúne ngére e do sogo kángá mbá

ní.”

18

Miútú gara Babelóniya

¹ Gi do kací ledre née ní, zíma lúrúndíki ngíti maláyika kí ógu gi komo ere. Ni kí mongú roko'buné, zí bi óngóne do sogo kángá wé gi zí roko'bua née. ² Zía ótrú ledre 'dága kídí, “Utú go, mongú gara Babelóniya utú go.

Ni nda go 'be 'bi ríkí dokéké e mbá, solú ku'dú e kpá kí ngíti geyi bicayi lomo e niyí ógu óto 'be 'bi eyé nda simi a ye.

³ Ríkí sí do 'yima'dí e mbá koyóní go mikkóyó, koyóní gi zí bisinyí míméngi ledre 'bi kára née.

Mingburoko ngére ga bi 'bi do sogo kángá ní 'di'biní go mbá bisinyí míméngi ledre ené, gi zí bisinyí 'dodo ledre 'bi kára née, zí tú'dú 'yi úgúoyó éyí e ídíye kí tú'dú éyí e zíye kíngaya.”

⁴ Zíma kpá uwú ngíti kúrú gi komo ere kídí, “Sée 'yi amá e, ídisé olúogu gi simi Babelóniya 'dá'ba, káa bi ásé 'dí'bi bisinyí míméngi ledre ené, do 'dó'do kótru sée ndro kéye ke.

⁵ Bisinyí míméngi ledre 'bi Babelóniya ni go miowoné gi komo ere, Lomo owoyeme lúyú ledre ené e go bílámáne.

⁶ Ídisé méngilúgu zía kpá ledre bi mengi zíse ní, zíse 'dó'do wo bisinyíne káa zí bi 'do'do sée ní.

Idí ndúwú káa zí bì nduwu sée ní.

⁷ Ídísé 'dó'do wo zía ndíṣiné íni ini gi zí éyí
miówo útúásáne kpìnì kí mongú rokinyi
bì kóo ni simi a ní.

Ndísì ilí kíngaya zía ndíṣiné úku ledre kídi,
'Máayí yí amá káa zí me'be mongú ngére ní,
mándá 'bì amá 'yí lerí káa zí kára umbu
wá,
éyí bì máayí ndíṣì íni ini gi roa ní ndaaá.'

⁸ Kadra kíé'do ledre ga ba niyí ógu zía,
umbu, ini kí 'bú niyí ógu zía.

Ni áráónzó roné za mbá,
Ngére Lomo, 'yí roko'bü ni 'décì ngbangá
roa ne.

⁹ "Ngére ga bì 'bì do sogo kágá 'di'biní bisinyí
méngí ledre 'bì Babelóniya zíye ídíye kí rokinyi
gi roa ní, simi bì niyí lúrú cika pho'dü gi doa
gúnndrü ní geré zíye útúye ndíṣì íni wo. ¹⁰ Zí
mongú ngiri útúne simiyé, zíye ngásá tóroyé
gbála ndíṣì ndíṣì ótrú kása ini kí ledre kídi,
" 'Bì káa laká nduwú 'di, áko Babelóniya,
áyí tí go úkú do komozé ba,

lá simi owú sìndì kadra cúku'dée ba ke.'

¹¹ "Zí 'yí úgúoyó éyí e kpá ndíṣiyé íni ini gi zía
'yí úgú éyí eyé e niyí go úyuónzó royé. ¹² 'Yí
bì ni úgú éyí eyé ga bì dábu e, mìríríri késí e,
tutú ga bì kí lámá royé ní, bongó ga bì kí lámá
royé ní, kágá ga bì kí ndonyoyé ní, bilámá éyí
ga bì yemení yée gi simi kágá kí so ki'di ní, kpá
kí bilámá éyí ga bì yemení yée gi simi késí e kí
tutú e ní ndaaá. ¹³ Gba su'bü mindonyo, kí kágá
mindonyo e, kí kágá ukú, le'yí e, su'bü e, tündü e,
kére e, ítí e, kábíríki e, usáni e, arabíya ga bì

bangá ndisíní lála yée ye ní, owúkülú e, kpá kí 'yí ga bì niyí bo ní 'yí úgú ndaá.

¹⁴ "Zí 'yí úgúoyó éyí e ndisiyé íni ini kí mbúmbudú wáwá, wáwá, kí úku ledre kídí, 'Sée 'yí 'bì Babelóniya e, née kenée laká lerí 'di. Mbágá éyí ga bì koo zíse ba ndukúní gi zíse go mbá, nda'baoguní lolú wá.'

¹⁵ "Zí 'yí ga bì ndisíní úgúoyó éyí ga gére née zíye ndisi ndíki tú'dú késí e ní idíye kí ngíri royé. Do ngásá tóroyé gbála íni kasa ini gi zí ngíri ledre bì ní ndisi méngi roné ní. ¹⁶ Zíye ndisiyé mbúmbudú wáwá wáwá kí úku ledre kídí,

" 'Bì káa lerí 'di, Babelóniya mongú gara,
tú'dú éyí ga bì koo zíyí kí ledreyé owóowó
káa zí ledre dábu e, késí e,
kí tutú ga bì riříní miříří ní ndaní lolú mbá
wá.

¹⁷ Káa zí ledre izi ní, tú'dú éyí ga bì koo simí Babelóniya ba ndukúní go mbá.'

"Zí 'yí lála kurúngba e, kpá kí 'yí máa yée ga bì ndisíní gámá kí kurúngba maáge ní, kpá kí yée ga bì ndisíní méngi moko simí iní ní, ínyiyé ngásá tóroyé gbála ndisi lúrukása bi íri. ¹⁸ Simí bì lurúní cika pho'dú gi do Babelóniya gýndru káa zí cika řindí ní, zíye ndisiyé mbúmbudú kí úku ledre kídí, 'Ngíti mongú gara bì zíá rómoné gi do wo bì ní go áráonzó roné ba ndaá.' ¹⁹ Zíye ndisiyé íni ini kí mbúmbudú kí léfe kángá kí mbukú simí doyé, kí úku ledre kídí,

" 'Bì káa lerí 'di, Babelóniya ükú go.
'Yí ga bì za mbá ndisíní gámá kací komo ngburu ní,

niyí koo go mbá kí éyí e zíye gi zía.
 Káa zí ledre izi ní, éyí ga gére née ükúní go mbá.
 20 Sée 'yí 'bì komo ere e, ídísé ídí kí rokinyi.
     'Yí ga bì 'bì Lomo ní, 'yímikása e kí nébi e
         mbá, ídísé ídí kí rokinyi,
 Gi zía Lomo 'do'do Babelóniya go gi zí bisinyí
     ledre ga bì mengi sée kíe ní.' ”
 21 Zí maláyika bì kí mongú roko'buné ní 'dí'bi
     mongú tutú káa zí 'bì úsú éyí ní, úcú a bu simi
     mongú iní zía úku ledre kídí,
     “Kí mimbé'dekesi,
         Lomo ní úcúoyó mongú gara ga bì Ba-
             belóniya ní kenée,
         utúasá ndá'baogú ídíne lolü káa zí wo bì
             'dá'dá ní wá.
 22 Do 'yí úku ke'bì e kí kú'dú, kí kángá,
     utúasání lolü úwú a íri wá.
     'Yí 'bì moko 'bì 'yí úgúoyó éyí e,
         utúasá lolü ídí íri wá.
 Utúasání lolü úwú gbořu tutú kí úsú éyí ówú íri
     wá.
 23 Bimlóngó utúasá lolü ídí íri wá.
 Kúrú o'do kí mikkánda me'bené
     utúasá lolü ówú simi gara née íri wá.
 'Yí ga bì koo ndisíní úgúoyó éyí e ore ní niyí koo
     ye kí roko'buyé.
     Londoní ríkí sí do 'yíma'dí e go zíye 'dí'bióyó
         komoyé gi ro Lomo.
 24 'Yí ga bì 'bì Babelóniya ní ndisíní koo go úfu
     nébi e kí 'yí ga bì 'bì Lomo ní
         kpá kí ngiti geyí do sogo kángá.”

19*Mbófo éyí zí Lomo*

¹ Gi do kací a née, zíma úwú kúrú tú'dú 'yí e
komo ere kí úku ledre kídí,
"Idízé mbófo Lomo.

Gi zíá ní kí roko'bú 'bí yómo 'yí e zíne. Roko'bú
gi ro ledre e mbá ní zíá.

² Idízé mbófo wo gi zíá ndísi 'décijéme
ngbanga.

Gi zíá ní bílámá ngére, owoofú kací 'décí ng-
banga go.

'Decí ngbanga mongú gara bì ndísi sínyionzó
'yí e ní go.

Idízé mbófo wo gi zíá 'do'do mongú gara née go
gi ro 'yí ené ga bì ufuní yée simí a íri ní."

³ Zíye kpá úku ándá ledre kídí,

"Idízé mbófo Lomo

gi zíá cika bì gi simí Babelóniya ní ükú wá."

⁴ Zí mingburoko 'yí ga bì cíkérí a doa eso (24)
kpá kí éyí trídrí ga bì eso (4) ní mbá útúye do
ngúrú síndíye bi óto úndru Lomo do kítí Ngére
ené. Do inyiyé mbá ngúngu a kídí,
"Idí kenée, Mbófo éyí zí Lomo."

⁵ Zí kúrú 'yí ówúne gi kó'dú kítí ngére girí kídí,
"Ídísé í'bí mbófo éyí zí Lomo,

sée 'yí kasa ené e

ga bì ndísisé óto úndru a ní,

mingburokoyé kí minzéréye mbá."

⁶ Zíma úwú kúrú kí ngúndru káa zí kúrú tú'dú
'yí e ní, kpá káa zí gború mongú vúrú ní, nda
kpá káa zí nzagba embéne ní kídí,
"Mbófo éyí zí Lomo.

Lomo bì kí mongú roko'buné ní nì goó ne
Ngére ezé.

⁷ Idízé ídí kí mongú rokinyi,
zíze ndísizé óto úndrúa.
Síndí kadra 'bì ófú ro 'bì Owú Kábíríkí ní go ógú.
Me'bea* yeme roné go nzíyiné.

⁸ I'bíní bílámá mítkánda bíkenyí bongó go
zía ési a roné."

Bíkenyí bongó néé ini ledre gi símí a kídí bílámá
míméngí ledre 'bì mbigí 'yí ga bì 'bì Lomo ní.

⁹ Zí maláyika úku ledre zíma kídí, "Ídí éké
ledre ga gére néé miéké, 'Lomo ní í'bí úndru zí
'yí ga bì oguní símí ayímbi 'bì ófú ro 'bì Owú
Kábíríkí ní.' " Zí maláyika néé kpá úku ándá
ledre kídí, "Ledre ga bì Lomo uku yée néé niyí
mbá ma'díi."

¹⁰ Zíma útúma bi óto úndrúa. Zíá úku ledre
zíma kídí, "Ndá óto úndrumá wá, gi zíá mánidisí
méngí 'bì amá kpá moko zí Lomo, káa zíyí kpá
káa zí ngítí geyí lúnduzé e kí lémizé e yée ga bì
ndisíní úku ledre Yésu zí 'yí e ní. Ídí óto úndru
Lomo gi zíá 'yí bì ndisi úku ledre gi ro Yésu zí
'yí e ní, ní kí 'Dówú Lomo siminé."

'Yí do bíkenyí Usáni

¹¹ Zíma lúrú ere likpí roné go fúó, bíkenyí
usáni, ní go tóro kó'dúma kenée. 'Yí bì ndisi doa
ní ndoloni wo, Bílámá 'yí kpá 'Yí méngí ma'díi.
Ní 'yí 'décí yéme ngbanga kpá 'yí méngí yéme
okó. ¹² Kuru'bú komoa ési 'duo pho'dú, zíá ési

---

* **19:7** 19:7 Me'be Kírésito: Kára bì ona ba toro do bi kací 'yí ga
bì ngeunguní ledre 'bì Yésu go ní.

tagíya e ro doné, zí ịri ídíne miékéótoné roa. 'Yí ówo'dí'bi ini ledre gi simi ịri máa née ndaá, owo yí ené duú ne. ¹³ Esị roné bongó bi pha'daní simi sáma ní, ịria ni, "Kúrú Lomo." ¹⁴ Zí tú'dú asikíri ga bi komo ere ní útuye do kací a, esiní royé kpá mbá bílámá bikenyí bongó, do ékíye kpá mbá do bikenyí usáni. ¹⁵ Odro bi olúogu gi kua ní ni káa zí bïkafu maku bi gi ro úfu ríkí sí do 'yima'dí e kíe ní. "Ni idí Ngére do ríkí sí do 'yima'dí e kí mongú roko'buné káa zí késí." Zía 'dodo simikesí 'bi Ngére Lomo bi royé gi zí bisinyí miméngi ledre eyé ní zíye. Ni ndísi 'dití kánya yée káa zí 'yí 'dití kanya miáná kóró ní. ¹⁶ Bongó bi esị roné ní, miéké ledre ni roa kídí,

"BA NGÉRE 'BÍ ngére e ZA MBÁ."

¹⁷ Zíma lúrú maláyika kí tóroné do kadra, zíá ótrú ledre zí solú ga bi ndísińí ịnyí simi síli ní kídí, "Ógusé mu simi mongú ayímbi bi Lomo yeme zíse ní. ¹⁸ Ógusé mu ánu umbu ngére e kí umbu manda 'bi asikíri e, umbu 'yí ga bi kí roko'bú zíye ní, umbu usáni e kí 'yí ngásá kíye, umbu 'yí e mbá, yée ga bi kí ro doyé, kí owükulú e mingburoko 'yí e kí mìnzeréye e mbá."

¹⁹ Zíma lúrúndíki bangá sinyí kí ngíti géyi ngére ga bi 'bi do sogo kángá ní kí asikíri eyé e, yokoní royé go, nzíiyé gi ro útú kí okó do 'yí bi do usáni ní kí asikíri ené e. ²⁰ Do 'dí'bingéri bangá bisinyí kí nébi bi 'yí ṙanga ní. Née nébi bi ndísi méngi mingburoko ledre e do bi kací bangá

sinyí née gi ro londo 'yi ga bi kí líli bangá sinyí née royé ni zíye óto úndru líli a. Úcuní yée go gbrengará simi mongú pho'du bi ngará ilí kú wá ni. ²¹ Ufuní 'bi eyé ngítí géyi kí mongú maku bi ndisi ólúogu gi ku 'yi bi do bikenyí usáni ni. Zí solú e óguyé suu ndisi ánu umbu e gi bi.

20

Simibi e álifu

¹ Zíma lúrúndíki maláyika kí óguné gi komo ere, ni kí mafutáa 'bi mbotu mongú gu kpá kí mongú ká'dá késí do silihne. ² Zí 'dí'bingéri mongú kámá bi kpá Satána ni do ódó wo kí ká'dá késí née ngíri zíá ndisíné kíe roné kí simibi e álifu. ³ Do úçu wo simi mongú gu, do 'dútu mbotu gu née kací a ngbúrú káa bi ni fú ndisi londo 'yi e ke. 'Búó togú simibi bi álifu (1,000) ni úkú go, do nda líkpí mbotu kací a kí owú silih cíku'dée.

⁴ Zíma lúrúndíki 'yi ga bi i'bíní roko'bú zíye gi ro 'déci ngbanga ni kí ndisi do kítí ngére. Zíma kpá lúrú 'yi ga bi koo ufuní yée gi zíá bi ndisíní koo úku ledre Yésu kpá kí ledre 'bi Lomo ni. 'Yi ga gére née iliní eyé koo ngúngu ledre bangá sinyí née wá. Iliní koo kpá gbawá do éké iria ro silihye togú mbú simi komoyé. Zíye ídíye tridri kí Kírésito Yésu do bi kí'e'do 'déciyéme ngbanga kí tú'du simibi e éyi 'bi álifu kí'e'do (1,000). ⁵ Ngítí géyi 'yi e niyí aka idí 'bi eyé fú simi bi 'búó togú gi do kací simibi álifu kí'e'do (1,000) zí Lomo nda úru yée gi simi umbu. Néé aka lá mizefí úru 'yi e.

6 'Yí ga bì i'bíní úndru zíye niyí go mbigí ga bì 'bì Lomoní, niyí yée 'yí ga bì urúní go gi simi mizefí úrú gi simi umbuní. Gbre umbu ndaá lolu kí roko'bü doyé wá, niyí nda yí eyé go 'yí 'dáná éyí 'bì Lomo kpá 'bì Kírésito, zíye ídíye kéké ngére e kí simibi e álifu (1,000).

Kírésito kí 'yí ené e romoní komo Satána

7 Gi do kací simibi álifu (1,000), do líkpí Satána gi simi sígini, **8** zíya tónó gámáne kí londo 'yí e do bi eyé e do sogo kángá, kí kángá ga bì ndoloní Gógo kí Magógoní mbá gi ro zíye ídíye nzíiyié gi ro méngi okó. Niyí idí káa zí sayiní 'yí óloónzó yée ndaá. **9** Zíye ázayé do sogo kángá mbá ndéré 'díkí taya 'bì 'yí ga bì 'bì Lomoní kpíkí, née gara bì kí 'búne do Lomoní. Tí lá zí pho'dü óguné gi komo ere óngbóónzó yée za mbá. **10** Do úcu ngére 'bì bicayi lomo e bì londo 'yí ga gére née ku mongú pho'dü bì ngará ilí kú wání, kí'dí bì üçüní bangá sinyí kí nébi ga bì 'yí ranga e íriní. Zíye ndísi nduwúye íri kí ndülü kí kadra e mbá za fí.

Lomo oto Satána kí tú'dü simibi e simi sígini

11 Zíma lúrúndíki bikenyi usáni kí 'yí bì ekí ndísi doaní. Zí kángá kí ere ngásáoyó royé gi kó'dúa 'dá'ba, bì bì zíye ndéré ndísiyé doaní ndaá. **12** Zíma lúrúndíki 'yí ga bì koo uyuni go ní mingburokoyé kí minzéréye mitóroyé kó'dü kítí ngére née, likpíní búku e go fúó, ngíti a 'bì ené búku 'bì trídri. Do ndísi 'décí ngbanga 'yí ga bì uyuni ní kací míméngi ledre eyé e simi bì koo niyí aka trídri ní káa zí bì ní miékéne simi búku

ma'dáa ní. ¹³ Umbu ga bì kóo niyí simi iní kí yée ga bì otoní yée mióto ní, zíye olúoguyé mbá do 'décí ngbangayé kací míméngi ledre eyé e simi bì kóo niyí aka trídri ní. ¹⁴ Nda gi ore do 'dí'bi umbu kí roko'bü ené bì do 'yi e ní, do úcu yée simi mongú pho'dü bì ilí kú wá ní. Née go gbre umbu. ¹⁵ 'Yi bì ırıa ndaa miékéne simi búkú 'bì trídri wá ní, niyí úcu wo komo mongú pho'dü bì ilí kú wá ní.

21

Mikánda ere kí mikánda do sogo kágá

¹ Zíma lúrúndíki mikánda ere kí mikánda do sogo kágá, yée ga bì 'dá'dá ní lelíní go mbá. Mingburoko ngburu e lelíní go mbá. ² Zíma lúrúndíki mbigí gara 'bì Lomo bì Yerusaléma ní kí óguné gi komo ere bi. Ni kí lámá roné kíngaya káa zí mikánda kára bì yeme roné gi zíá o'do 'bì ené ní go ógu kí lafa kací a ní. ³ Zíma úwú kúrú 'yi gi do kítí ngére girí kídí, "Lomo oto 'be 'bì ené go dongará 'yi ené e, niyí go ndísi kéye gi zíá niyí 'yi ené e. Ni ídí Lomo eyé za fí. ⁴ Ni ndísi ó'dóoyó iní komo gi komoyé. Éyí bì kí ırıne umbu, ini, éyí miówó ní ndaní lolú wá gi zíá miyéme ledre ga bì kóo 'dá'dá ní ndaní lolú wá."

⁵ Zí 'yi bì ndísi do kítí ngére ní úku ledre kídí, "Máayí go méngi éyí e za mbá mikández." Zíá úku ledre zíma kídí, "Ídí éké ledre ga bì úwú yée née mbá, gi zíá niyí kí ledreyé owóowó kpá ma'díi ledre e."

⁶ Zíá kpá úku ngíti ledre kídí, "Utúasá go kenée, menginí royé go. Máayí Álafa kpá

Ómega, dosí éyí e kí odú éyí e. 'Yí bi kí kodró roné ní máayí í'bí iní miéwé zía, gi sìmí 'dawú 'bí trídri bi za fí ní zía éwé a gbékpíe.

⁷ “'Yí ga bì niyí tóro ngbúó ní, máayí í'bí úndru zíye, zíma ídíma Lomo eyé, zíye ídíye owú 'bí amá e.

⁸ “Tí lá 'yí ga bì toroní ngbúó wá kí yée ga bì ɳguɳguní ledremá wá, 'yí óto úndru lomo ga bì yemení yée kí sìlì 'yí ní, 'yí úfu 'yí e, 'yí 'beri e, 'yí londó e, 'yí mala e, 'yí kágá e, kí 'yí ṣanga e, niyí úcú yée mbá sìmí mongú pho'du bì ngará ilí kú wá ní. Née go gbre umbu.”

⁹ Zí ngúru maláyika ga bì ịnyí doa gbre wo bì kí odú kó'do 'do'dó e ịnyí doa gbre ní óguné úku ledre zíma kídí, “Ógu mu zíma 'dódo mìkánda kára bì iliní ófú a ba zíyí. Née me'be Owú kábírìkì.” ¹⁰ Zí 'dí'bi máa sìmí roko'bụ 'bí 'Dowú Lomo ndéré kíma do mongú ngbángbá landa 'dága, zí 'dódo Mbigí gara bì Yerusaléma ní kí ógu gi zí Lomo gi komo ere bi. ¹¹ Gara máa née ndísi rírí gi zí lámá roko'bụ 'bí Lomo bì roa ní mìrírí káa zí mìrírí owú tutú bì kí ledrené owóowó ní. ¹² Gara bì o'bó'dikíní gbaá ro mongú gara née miólóne 'dága kí mbotuné sokó doa gbre (12). Zí maláyika e kpá sokó doa gbre (12) ndísiyé do mbotu máa ga gére née kí óndó bi. Do mbotu ga gére née do ekéoto ịri sí do Isiréle ga bì sokó doa gbre (12) ní. ¹³ Mbotu máa ga gére née, ifiní yée káa, ota (3) 'dí gbére, ota (3) 'dí gólu, ota (3) 'dí do ngelí, ota (3) 'dí do anú. ¹⁴ Otoní dosí gara máa née do tutú e sokó doa gbre (12). Tutú máa ga gére née, niyí mbá kí ịri

'yimikása ga bì sokó do a gbre 'bì Owú Kábíríkì
ní miékéye royé.

¹⁵ Maláyika bì ndísi ódro zíma née, ni cù kí
ngbángbá bì yemení gi sìmì dábu ní do sìliné
gi ro ndírábì mongú gara née, kí mbotù a nda
kí gara bì o'bó'dikíní kíe ní. ¹⁶ Miákpa mongú
gara née kí miáya kí mióló gara bì o'bóní roa ní
niyí mbá ndro, kilomíta álifu gbre doa míya eso
(2,400). ¹⁷ Zía ndírábì miíndí gara née kí mióló a,
káa zí 'yíma'dí ndirabi éyí née ní zía ndíki a
kídí miíndí a kí mióló a ni mbá mítiri cí ota (60).
¹⁸ Éyí ga bì o'bóní gara née kíe ní, ríríni mbá
miíríri káa zí éyí bì yemení yée mbá gi sìmì dábu
togú kési bì ndísi rírí miíríri kíngaya ní. ¹⁹ Tutú
ga bì o'bóní gara née doyé ní, farání yée mbá kí
tosoyé mingúngúcua kpá mbá miíríriye kíngaya.
Mizefíyé ndoloní zásipa, gbreyé ndoloní safíra,
otayé (3) ndoloní kalasedóni, esoyé (4) ndoloní
emeraláda, ²⁰ ịnyiyé (5) ndoloní saradoníkì, ịnyí
doa kéríye (6) ndoloní karaneliyána, ịnyí doa
gbreyé (7) ndoloní kirisolíte, ịnyí doa otayé (8)
ndoloní beriyále, ịnyí doa esoyé (9) ndoloní
topáza, sokóye (10) ndoloní kírisoparéze, sokó
doa kéríye (11) ndoloní zasínita, sokó doa gbreyé
(12) ndoloní ametayiséte. ²¹ Mbotù ga bì sokó
doa gbre 'bì gara née o'bóní yée mbá kí lísá.
Misi'di ga bì sìmì Yerusaléma ní mbá o'bóní yée
kí dábu, zía ndísi ríríne káa zí do mongú iní gi
gbála ní.

²² Málurúndíki 'Díçí 'bì Lomo ndaá sìmì gara
ore wá, gi zía Ngére Lomo bì roko'bùa ofù go ní
niyí go ye kí Owú kábíríkì 'Díçí 'bì Lomo ma'dáa.

²³ Sí ledre bì ili kadra togú éfé gi ro zía ídine sìmì gara ore ní ndaaá gi zía roko'bü Lomo kí Owú kabiríkì ndisìní nda óngó bi ore goó ye. ²⁴ Ríkì sì do 'yima'dí e niyí ndisi gámá kací bimioóngó máa née, zí tú'dú mìngburoko ngére e ndisi óguyé kí tú'dú éyí ga bì zíye ní ore. ²⁵ Kací kadra mbá, mbotu gara bì roa née ní fú lá fúó gi zía bì bimiúlú bì do 'dýtú mbotu gi zía ní ndaaá. ²⁶ Ríkì sì do 'yima'dí e do sogo kángá mbá niyí ndisi ndéré kí tú'dú éyí ga bì zíye ní sìmì mongú gara née íri. ²⁷ Misi'di ndaaá zí bisinyí ledre ólúne sìmì gara née íri wá. 'Yì ga bì ndisìní méngì bisinyí ledre e kí 'yì ṙanga e utúasání ólú íri kpá wá. 'Yì ga bì niyí ólú sìmì gara née íri ní duú yée ga bì iringé ní go miékéne sìmì búku trídri 'bì Owú kabiríkì ní.

22

Ngburu bì iní a ndisi í'bí trídri zí 'yì e ní

¹ Zí maláyika née 'dódo ngburu bì iní a ndisi í'bí trídri zí 'yì e ní zíma. Komo iní máa née ní 'duo drá ngbeé ngbeé káa. Ndisi kúkúogü gi sì kítì ngére 'bì Lomo kí Owú kabiríkì. ² Iní máa née ndisi kúkú kpurú gi yana mongú misi'di bì sìmì gara ore ní. Zí kágá trídri útuyé dogború ngburu née gi 'dí kerí kpá gi 'dí kerí. Ndisìní áná kí'dí sokó doa gbre sìmì simibi kí'e'do kací simibi e mbá. Mbílía ní kágá ndiyá zí 'yima'dí e do sogo kángá mbá ³ 'Yì ga bì 'bì gara née éyí bì kí'e'do bi ní sinyí ro Lomo gi zíye gi ro a ní ndaaá. Lomo kí Owú kabiríkì ndisìní nda ndisi

goó ye ore zí 'yi 'bi moko ené e ndísiyé óto úndru a. ⁴ Niýí ndísi lúrú Lomo za cù kí komoyé, zí irja ídine miékéne simi komoyé mikékeřia mbá. ⁵ Mítulurụ ndaá lolụ simi gara née íri wá. Gi zí keyi née, éyị bi zíye ídive kí somu ledre gi ro ngiti bimíóngó kpí gi roa ní ndaá. Ngére Lomo ndísi nda óngó bi zíye goó ne. Zíye nda ídive káa zí ngére e ní za fí.

⁶ Zí maláyika née úku ledre zíma kídí, "Ba zaá ma'díi ledre e, Ngére Lomo ndísi koo úkuí'bi ledre zí nébi e, úkutátá a, bi nda ba ní, kasa nda go maláyika ené ógu úku ledre ga bi niýí méngi royé 'diya ní."

Yésu ni ndá'baogu cakaba

⁷ Zí Yésu Úku ledre kídí, "Lúrúsé aka, mááyí go ógu cakaba. Lomo ni í'bí úndru zí 'yi ga bi niýí 'dí'bi ledre bi simi búkụ ba kí 'búne ní."

⁸ Máa, Yiwáni, máuwú ledre ga gére née, zíma lúrú yée za cù kí komomá. Simi bi máuwú, zíma lúrú yée kpá za cù kí komomá ní, zíma útúma bi óto úndru maláyika bi 'dodo ledre ga gére née zíma ní. ⁹ Zíá úku ledre zíma kídí, "Ndá óto úndrumá wá. Mándísi méngi 'bi amá kpá moko káa zíyi, kpá káa zí bi ngiti géyi lúnduyi ga bi nébi e kpá kí ngiti géyi 'yi ga bi 'di'biní ledre bi simi búkụ ba kí 'búne ní. Ídí óto duý úndru Lomo."

¹⁰ Zí maláyika née kpá úku ledre kídí, "Ledre ga bi éké yée née, ídí ólo yée zí 'yi e gi zíá sındi kadra bi zíye méngi royé simi a ní ni go gbóo. ¹¹ 'Yi méngi bisinyí ledre e idí fú ndísi méngi bisinyí ledre e, 'yi lárá idí fú idí 'yi lárá, 'yi

méngi bilmá ledre e idí fú ndísi méngi bilmá ledre e, mbigí 'yì 'bì Lomo idí fú idí 'yì 'bì Lomo."

¹² Zí Yésu kpá úku ngíti ledre kídí, "Máayí go ógu cakaba. Tákpásilí ní bo máayí í'bí a zí 'yì kací míméngi ledre ené." ¹³ Máayí Álafa kpá Ómega, Mizefì 'yì, kpá Odu 'yì, Dosí éyì kpá Odu éyì.

¹⁴ 'Yì ga bì niyí lúgu bongó eyé* drá ní, Lomo ní í'bí úndru zíye. Niýí ndísi ánu miáná kágá 'bì trídrì, zíye ndísi óluye simi mongú gara kpürú gi tara mbotu gara. ¹⁵ 'Yì méngi bisinyí ledre e, 'yì lará e, 'yì ga bì ndisíní só'do royé kí 'yì bì ofúní royé kéye wá ní, 'yì mála e, 'yì úfu 'yì e, 'yì óto úndru lomo ga bì yemení yée kí silih 'yì ní, 'yì ranga e kpá kí ngíti géyi 'yì méngi bisinyí ledre e, niyí idí 'bì eyé sága.

¹⁶ Zí kpá úku ngíti ledre kídí, "Máa Yésu, mákása maláyika amá go gi ro zía ndéréne 'dodo ledre ga gére née zí 'yì amá e za mbá. Máa bulúndu ngére Dawídi, bì kpá kéríkobi ní."

¹⁷ Zí 'Dowú Lomo kí mikanda kára úku ledre kídí, "Ógu mu." 'Yì máa wo bì uwú ledre ba go ní idí úku ledre kídí, "Ógu mu." Yíj bì kí kodró royí ní ógu mu, 'yì bì ili go ní ogú mu ewé iní 'bì trídrì bì za fí ní gbékpíne.

Odu ledre gi zí Yiwáni

---

* **22:14** 22:14 Luguní bongó eyé e: Utúasání ólú dñú ye simi mongú gara gi zí luguní bongó eyé go kí sáma Yésu bì otocom lúyú ledre eyé e ní. Sámaa óto bongó eyé zí idíne drá bikenyíne. Lúrú 'Dódoógu 7:14.

18 'Yị bì uwú ledre bì miékéne simi búkụ ba go, zía 'dí'bi gbékpí ledre ési a simi a ní, Lomo ni í'bí yata 'dó'do bì ekéní ledre a simi búkụ ba zía. **19** Kpá kenée, 'yị bì uwú ledre bì miékéne simi búkụ ba go, zía 'dí'bióyó ngíti a gi simi a ní, Lomo ni 'dí'bióyó tákpásílì bì trídri bì za fí ukuní ledre a simi búkụ ba gi zía 'dá'ba. Do 'dí'bióyó wo gi simi mongú gara bì ukuní ledre a simi búkụ ba kpá 'dá'ba.

20 Zí wo bì ndíṣi úku ledre née úku ledre kídí, "Máayí go ógụ cakaba." Máa, Yiwáni, zíma úku ledre máyá, "Ídí kenée, Ngére Yésu ógụ mu."

21 Ngére Yésu idí méngi bílámá ledre zíse gi do bì zíse ndíṣisé bílámáse. Idí kenée.

**MHKÁNDA LORU 'BÌ LOMO KÌ DOSÍ ÉYÌ E
Baka: MHKÁNDA LORU 'BÌ LOMO KÌ DOSÍ ÉYÌ E New
Testament+**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baka

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

9ebc1b62-650d-5302-9391-27a31d140102